

**ორჭუსის კონვენციის განხორციელების V ეროვნული ანგარიში IV/4
(ECE/MP.PP/2011/2/Add.1) გადაწყვეტილების შესაბამისად**

ინფორმაცია ანგარიშის შედგენის შესახებ

მხარე	საქართველო
ეროვნული საკონტაქტო პირი	
ორგანიზაციის სრული დასახელება:	საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
პირის თანამდებობა, სახელი და გვარი:	გარემოსდაცვითი პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტის საერთაშორისო ურთიერთობების სამმართველოს უფროსი, ორჭუსის კონვენციის ეროვნული პასუხისმგებელი პირი – ნინო გოხელაშვილი
საფოსტო მისამართი:	0114
ტელეფონი:	+995 32 727 223
ფაქსი:	+995 32 727 223
ელ-ფოსტა:	n.gokhelaashvili@moe.gov.ge
საკონტაქტო პირი ეროვნული ანგარიშთან დაკავშირებით (თუ განსახვავებულია)	
ორგანიზაციის სრული დასახელება:	
პირის თანამდებობა, სახელი და გვარი:	
საფოსტო მისამართი:	
ტელეფონი:	
ფაქსი:	
ელ-ფოსტა:	

I. ანგარიშის მომზადების პროცესი

მოკლედ აღწერეთ ანგარიშის მომზადების პროცესი. მიუთითეთ, რომელმა საჯარო დაწესებულებებმა მიიღეს მონაწილეობა ან წარმოებდა მათთან კონსულტაციები, როგორ მიიღო მონაწილეობა საზოგადოებამ და როგორ იქნა საზოგადოების მონაწილეობის შედეგები გათვალისწინებული. რა მასალას დაეყრდნო ანგარიში.

პასუხი:

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს (შემდგომში-სგბრდს) მიერ კონპეტენციის ფარგლებში მომზადებული ანგარიშის პროექტი (24.03.2016-27.06.2016) კომენტარებისათვის და შესავსებად გაეგზავნა შემდეგ სამთავრობო სტრუქტურებს (19.07.2016):

- საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციას;
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს;
- საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს;
- საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროს;
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს;
- საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს;
- საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს;
- საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს;
- საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს;

- საქართველოს სასჯელადასრულების და პრობაციის სამინისტროს;
- საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს;
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს;
- საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს;
- ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატს;
- შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატს;
- დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატს;
- საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურს;
- საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტს;
- ქ. თბილისის მერიას,
- საქართველოს სახალხო დამცველს;
- საქართველოს უზენაეს სასამართლოს;
- საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს.

სახელმწიფო სტრუქტურების მიერ მომზადებული ანგარიშის პროექტი 2016 წლის 30 სექტემბერს ელექტრონული ფორმით გასავრცელებლად მიეწოდა სგბრდს-ს საჯარო სამსახურის იურიდიულ პირს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრს (შემდგომში - სსიპ გიგც), რომელმაც დოკუმენტი გაავრცელა 2016 წლის 30 სექტემბერს და კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელს (CENN), რომელმაც გაავრცელა 2016 წლის 6 ოქტომბერს საზოგადოების მხრიდან კომენტარების მისაღებად. ანგარიშის პროექტი 2016 წლის 30 სექტემბრიდან განთავსებულ იქნა სგბრდს-ს (moe.gov.ge) და სსიპ გიგც-ის ოფიციალურ ვებ-გვერდებზე (eiec.gov.ge). კომენტარების მიღების საბოლოო ვადად განისაზღვრა 2016 წლის 17 ოქტომბერი.

ინფორმაცია საჯარო განხილვის შესახებ ორჰუსის კონვენციის ეროვნული ანგარიშის პროექტის თანდართული დოკუმენტით გავრცელდა სსიპ გიგც-ის და CENN-ის საშუალებით და განთავსდა შესაბამის ვებ-გვერდებზე 2016 წლის 18 ოქტომბერს. შეხსენება საჯარო განხილვის შესახებ ელექტრონული სახით გავრცელდა 2016 წლის 21 ოქტომბერს. საჯარო განხილვა ჩატარდა 2016 წლის 31 დეკემბერს. კონვენციის ანგარიშის პროექტთან დაკავშირებით კომენტარები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

ანგარიშის ტექსტი ითარგმნა ინგლისურ ენაზე და ქართულ ვერსიასთან ერთად წარედგინა ორჰუსის კონვენციის სამდივნოს და საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს (13.12.2016).

II. ძირითადი საკითხები, რაც მნიშვნელოვანია ანგარიშის გასაგებად (აღსაქმელად)

მიუთითეთ ყველა ის მომენტი, რომელიც მნიშვნელოვანია ანგარიშის აღსაქმელად, მაგ: ფედერალური ან დეცენტრალიზებული გადაწყვეტილების მიმღები სტრუქტურის არსებობა; აქვს თუ არა კონვენციის დებულებებს უშუალო მოქმედების ძალა; წარმოადგენს თუ არა ფინანსური პრობლემები მნიშვნელოვან დაბრკოლებას კონვენციის განხორციელებისათვის და სხვა.

პასუხი:

კონვენციას გააჩნია პირდაპირი მოქმედების ძალა და მისი გამოყენება შესაძლებელია ხელისუფლების სამივე შტოს საქმიანობის პროცესში. საქართველოს კონსტიტუციის (მუხლი 6, პუნქტი 2. 1995) და საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ (მუხლი 6, პუნქტი 2. 1997) საქართველოს კანონის თანახმად, საერთაშორისო ხელშეკრულებას, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, კონსტიტუციურ კანონსა და კონსტიტუციურ შეთანხმებას, აქვს უპირატესი ძალა

შიდასახელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ. ნორმატიული აქტების შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად, საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომლის ხელშეკრული მხარეც არის საქართველო, წარმოადგენს საქართველოს კანონმდებლობის ნაწილს (მუხლი 7).

კონვენციის სათანადოდ განხორციელებისათვის მიზანშეწონილია შემდგომში კანონმდებლობის სრულყოფა შესაბამისი პროცედურების დახვეწის მიზნით. ფინანსური პრობლემები გარკვეულწილად აბრკოლებს როგორც ინფორმაციის მოგროვებას, ასევე მის დამუშავებას, გამოცემას და გავრცელებას.

III. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-3 მუხლის მე-2, მე-3, მე-4, მე-7 და მე-8 პუნქტების განხორციელებას

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-3 მუხლის მე-2, მე-3, მე-4, მე-7 და მე-8 პუნქტების განხორციელებას ახსენით როგორ ხორციელდება ეს პუნქტები. კერძოდ, აღწერეთ:

(a) მე-2 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ თანამდებობის პირები და ხელისუფლების ორგანოები ეხმარებოდნენ და აკვალიანებდნენ საზოგადოებას;

(b) მე-3 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლებისათვის;

(c) მე-4 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სათანადო აღიარება და მხარდაჭერა ჰქონდეთ გარემოსდაცვითი საქმიანობის ხელშემწყობ ასოციაციებს, ორგანიზაციებს და ჯგუფებს;

(d) მე-7 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული საერთაშორისო დონეზე კონვენციის პრინციპების ხელშესაწყობად;

(i) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა სამინისტროებში და სამინისტროებს შორის კოორდინაციისათვის, რათა სხვადასხვა საერთაშორისო ფორუმებში ჩართული ოფიციალური პირები ინფორმირებულნი ყოფილიყვნენ კონვენციის მე-7 მუხლის, მე-3 პუნქტის და ალმა-ათის სახელმძღვანელო პრინციპების შესახებ;

(ii) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა ეროვნულ დონეზე საერთაშორისო ფორუმების შესახებ ინფორმაციის მისაწოდებლად. მიუთითეთ, თუ რა სტადიაზე ხდებოდა ინფორმაციის მიწოდება;

(iii) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა ეროვნულ დონეზე საერთაშორისო ფორუმებთან დაკავშირებით საზოგადოების მონაწილეობის ხელშესაწყობად (მაგ. არასამთავრობო სექტორის მიწვევა ქვეყნის დელეგაციებში საერთაშორისო გარემოსდაცვითი მოლაპარაკებების დროს მონაწილეობის მისაღებად ან არასამთავრობო სექტორის ჩართვა ასეთ მოლაპარაკებებში ქვეყნის ოფიციალური პოზიციის ჩამოსაყალიბებლად). მიუთითეთ, თუ რა სტადიაზე ხდებოდა ინფორმაციის მიწოდება;

(iv) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა კონვენციის პრინციპების ხელშესაწყობად სხვა საერთაშორისო ფორუმების პროცედურებში;

(v) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა კონვენციის პრინციპების ხელშესაწყობად სხვა საერთაშორისო ფორუმების სამუშაო პროგრამებში, პროექტებში, გადაწყვეტილებებსა და სხვა ძირითად საკითხებში.

(e) მე-8 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პიროვნებები, რომლებიც კონვენციით მინიჭებულ უფლებებს იყენებენ, არ იყვნენ

დასჯილნი, დევნილნი ან შეზღუდულნი.

პასუხი:

(a) კონვენციის მოთხოვნების მნიშვნელოვანი ნაწილი უზრუნველყოფილია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით (იხ. ქვემოთ). გარდა ამისა, კონვენციას აქვს უპირატესი ძალა შიდასახელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ (იხ. პასუხი წინა შეკითხვაზე, თავი II).

საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად, ყველას აქვს უფლება ცხოვრობდეს ჯანმრთელობისათვის უვნებელ გარემოში, სარგებლობდეს ბუნებრივი და კულტურული გარემოთი (მუხლი 37, პუნქტები 4 და 5). სახელმწიფო ახლანდელი და მომავალი თაობების ინტერესების გათვალისწინებით უზრუნველყოფს გარემოს დაცვას და ბუნებრივი რესურსებით რაციონალურ სარგებლობას, ქვეყნის მდგრად განვითარებას საზოგადოების ეკონომიკური და ეკოლოგიური ინტერესების შესაბამისად ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველსაყოფად. გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონით (1996) გათვალისწინებულია მოქალაქეთა უფლებები გარემოს დაცვის სფეროში. კერძოდ, ამ კანონის თანახმად, მოქალაქეს უფლება აქვს ცხოვრობდეს თავისი ჯანმრთელობისათვის უვნებელ და ჯანსაღ გარემოში, აგრეთვე, მიიღოს სრული, ობიექტური და დროული ინფორმაცია თავისი სამუშაო და საცხოვრებელი გარემოს მდგომარეობის შესახებ (მუხლი 6).

2016 წლის აპრილში გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლში დამატების სახით შევიდა ტერმინის - „გარემოსდაცვითი ინფორმაცია“ - განმარტება.

ამავე კანონის თანახმად, საზოგადოების ინფორმირების მიზნით, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი 4 წელიწადში ერთხელ ამტკიცებს გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნულ მოხსენებას (მუხლი 14). სახელმწიფო ორგანოები და სსიპ-ები ვალდებული არიან, მოთხოვნიდან არა უგვიანეს ორი თვისა, უსასყიდლოდ მიაწოდონ სგბრდს-ს მათ ხელთ არსებული ინფორმაცია გარემოს მდგომარეობის შესახებ. სავალდებულოა ეროვნული მოხსენების გამოქვეყნების გზით მისი საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომობის პრინციპის დაცვა.

ამავე კანონის მე-15 მუხლის შესაბამისად, „გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების უზრუნველყოფის მიზნით, იქმნება გარემოს დაცვის დაგეგმვის სისტემა“, რომელიც, სხვა საკითხებთან ერთად, მოიცავს გრძელვადიან სტრატეგიულ გეგმას (მდგრადი განვითარების სტრატეგია) და ხუთწლიან გეგმას (გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამა). ამასთან, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მდგრადი განვითარების სამმართველოს 2013 წელს განახლებული დებულების თანახმად, ერთ-ერთ მთავარ ფუნქციას წარმოადგენს ქვეყნის მწვანე ზრდის სტრატეგიის მომზადებისა და მისი ხელშემწყობი სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებაში მონაწილეობის მიღება; ასევე საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება და საზოგადოების ინფორმაციით უზრუნველყოფა მდგრადი განვითარების საკითხებზე.

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სსიპ ლ. საყვარელიძის სახ. დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის ინიციატივით და ევროკავშირის (EU) მხარდაჭერით მიმდინარეობს თვინვების პროექტი „გარემოს და ჯანმრთელობის სისტემის გაძლიერება საქართველოში“. პროექტის მიზანია საქართველოს შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობის EU-ს კანონმდებლობასთან ჰარმონიზება, არსებული სისტემის გაძლიერება და EU-ს საჯარო სამსახურებთან კოორდინაცია. პროექტის ერთ-ერთი მოთხოვნაა გრძელვადიან პერსპექტივაში მდგრადი განვითარების პრინციპების დანერგვა და ისეთი პოლიტიკის წარმართვა, რომელიც უზრუნველყოფს ადამიანის ჯანმრთელობაზე გარემოს მავნე ფაქტორების ზემოქმედების პრევენციას მულტისექტორული მიდგომით და სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის კოორდინირებული ქმედებებით.

„ქალაქ თბილისის გარემოსდაცვითი სტრატეგია 2015-2020“, როგორც ქალაქის მდგრადი განვითარების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წინაპირობა, პასუხობს შემდეგ ძირითად

გამოწვევებს:

- თბილისის გარემოსდაცვითი პრობლემების გადაჭრა;
 - გარემოსდაცვითი მმართველობისა და ინსტიტუციური მართვის გაძლიერება და შესაბამისობაში მოყვანა თანამედროვე მოთხოვნებთან;
 - გარემოსდაცვითი განათლებისა და მეცნიერების ხელშეწყობა;
- საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება და საზოგადოების ჩართულობის გაძლიერება გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში.

საქართველოს კანონში ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ (2012) შეტანილი ცვლილებების თანახმად (2015), ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში მარეგულირებელ ორგანოდ განისაზღვრა სგბრდს-ს სისტემაში შექმნილი სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო (პირველი პუნქტი, მუხლი 6). აღნიშნული კანონის თანახმად, მარეგულირებელი ორგანოს ფუნქციაა „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში საზოგადოებასთან დაკავშირებული ღონისძიებების განხორციელება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით“ (მუხლი 6, პუნქტი 2, ქვეპუნქტი „ი“), ხოლო საქართველოს მოქალაქეებს, მოქალაქეობის არმქონე პირებს და უცხო ქვეყნის მოქალაქეებს აქვთ უფლება კომპეტენტური ორგანოებისგან მიიღონ სანდო და დროული ინფორმაცია ბირთვული და რადიაციული მდგომარეობის შესახებ (მუხლი 49, პუნქტი 2, ქვეპუნქტი „ბ“).

ამვე კანონის თანახმად, ლიცენზიის მფლობელი ლიცენზიით განსაზღვრული საქმიანობის შესაბამისად ვალდებულია, უზრუნველყოს საზოგადოების ინფორმირება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების იმ საკითხებზე, რომლებიც არ განეკუთვნება სახელმწიფო ან კომერციულ საიდუმლოებას (მუხლი 23, ქვეპუნქტი „კ“). ხოლო „რადიაციულ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმამ უნდა განსაზღვროს ყველა საჭირო ვალდებულება და ქმედება და უნდა გამოიჩინოს ისინი შესაბამის სახელმწიფო ორგანოებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის, მათი ერთმანეთთან კომუნიკაციისა და საზოგადოებისთვის შეტყობინებისათვის აუცილებელი მოსამზადებელი სამუშაოების ჩატარების ჩათვლით“ (მუხლი 31).

ზოგადად, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის (1999) თანახმად, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გასცეს საჯარო ინფორმაცია, (მათ შორის, ელექტრონული ფორმით მოთხოვნილი საჯარო ინფორმაცია) დაუყოვნებლივ ან არაუგვიანეს 10 დღისა (მუხლი 40).

„2014 წლის ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიაში მოქალაქეთა მიღების წესი“-ს თანახმად, დაინტერესებულ პირთა მიღება წარმოებს დამტკიცებული განრიგის შესაბამისად (მუხლი 3). ამასთან მომსახურების ცენტრი დაინტერესებული პირის მიერ წერილობით წარმოდგენილ ინფორმაციას გადაუგზავნის მერიის შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელს ან რაიონის გამგებელს, რომლის კომპეტენციაშიც არის დასმული საკითხის გადაწყვეტა, რის თაობაზეც ხდება დაინტერესებული პირის ინფორმირება (მუხლი 6).

(ბ) გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მოქალაქეს აქვს უფლება, „მიიღოს გარემოსდაცვითი და ეკოლოგიური განათლება, აიმაღლოს გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონე“ (მუხლი 6, ქვეპუნქტი „დ“). ასევე საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლებისა და სპეციალისტების მომზადების მიზნით დადგენილია გარემოსდაცვითი განათლების ერთიანი სისტემა, რომელიც მოიცავს საგანმანათლებლო სასწავლებლების, კადრების მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების დაწესებულებათა ქსელს (მუხლი 8). აღსანიშნავია, რომ ამვე კანონის მე-8 მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების, შესაბამისი სპეციალისტების მომზადების, გადამზადების, სერტიფიცირებისა და კვალიფიკაციის ამაღლებისა და სწავლების ხელშეწყობის მიზნით, სგბრდს-ს სისტემაში 2013 წლის მაისიდან ფუნქციონირებს ორპუსის ცენტრის ბაზაზე შექმნილი სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი, რომლის

საქმიანობის სფეროა შემდეგი: ქვეყანაში ორპუსის კონვენციის განხორციელების, საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებისა და შესაბამისი სპეციალისტების მომზადების, გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა. სსიპ გიგც-ის ინიციატივით, ფორმალური გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის მიზნით განხორციელდა შემდეგი ქმედებები:

სსიპ გიგც-იმ 2016 წელს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარუდგინა გამჭოლი სტანდარტის ძირითადი ჩარჩო დოკუმენტი „გარემოსდაცვითი განათლება მდგრადი განვითარებისათვის“, რომელიც 2015წ მომზადდა ადგილობრივი და საერთაშორისო ექსპერტების მიერ სსიპ გიგც-ს ინიციატივით, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) მხარდაჭერით და განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან მჭიდრო თანამშრომლობით. სტანდარტის მიზანია, ხელი შეუწყოს მდგრადი განვითარების პრინციპების დანერგვას გარემოსდაცვითი კომპონენტების გაძლიერებით. სტანდარტი განსაზღვრავს, თუ რა ცოდნა, უნარ-ჩვევები, დამოკიდებულებები და ღირებულებები უნდა ჰქონდეს მოსწავლეს განათლების კონკრეტული საფეხურის (მე-4, მე-6, მე-9 და მე-12 კლასების) ბოლოს;

სსიპ გიგც-ის ინიციატივით განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ მომზადებულ 2015-2016 სასწავლო წლის სასკოლო მზაობის საგანმანათლებლო სახელმწიფო სტანდარტს დაემატა გარემოსდაცვითი კომპონენტი.

გარემოსდაცვითი განათლების საკითხები ასახულია „მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამა“-ში (2002). „ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნები“-ს (2004) თანახმად, საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემაში მიღებული გამოცდილების საფუძველზე, მოზარდმა უნდა შეძლოს ბუნებრივი გარემო პირობების შენარჩუნება და დაცვა.

გარემოს დაცვის საკითხებზე ცოდნის გაღრმავების მიზნით ეროვნული სასწავლო გეგმის საგნობრივი პროგრამები (2011-2016) ითვალისწინებენ გარემოსდაცვითი განათლების საკითხების სწავლებას. გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ფინანსური მხარდაჭერით შექმნილია ეროვნულ სასწავლო გეგმაზე მორგებული დამხმარე სახელმძღვანელო მასწავლებლებისთვის - „გარემოსდაცვითი განათლება სკოლებში“. ასევე შექმნილია მასწავლებლის საგნობრივი სტანდარტები, სადაც შეტანილია მდგრადი განვითარების თემატიკა, მათ შორის, გარემოსდაცვითი საკითხები.

2016 წლის ოქტომბრიდან GIZ-ის დახმარებით დაიწყო განახლებული „განათლება მდგრადი განვითარებისთვის ეროვნული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა“-ს შემუშავების პროცესი, რაც განსაზღვრული იქნება 5-წლიანი პერიოდისთვის.

რაც შეეხება უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებს, ისინი შესაბამისობაშია იმ მოთხოვნებთან, რომლებიც დადგენილია ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოთი და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის N120 ბრძანებით განსაზღვრული სპეციალობების/სპეციალიზაციების ჩამონათვალით. დღეისათვის საქართველოში გარემოს დაცვისა და ეკოლოგიის სფეროში 11 უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში 24 აკრედიტებული აკადემიური პროგრამა ხორციელდება, მათ შორის: 12 საბაკალავრო, 8 სამაგისტრო და 4 სადოქტორო პროგრამა.

განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის პროფესიულ კვალიფიკაციათა განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის და სგბრდს-სთან თანამშრომლობით 2014-2016 წლებში შემუშავდა შემდეგი პროფესიული სტანდარტები და მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამები: სატყეო საქმის სპეციალისტი, გარემოს დაცვის ტექნიკოსი, მცენარეთა დაცვის ტექნიკოსი, სანერგე მეურნეობის ტექნიკოსი, ტყის ფიტოსანიტარული კონტროლის ტექნიკოსი, მწვანე ნარგავების მოვლის სპეციალისტი, ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სპეციალისტი (მხოლოდ სტანდარტები). პროგრამები ეტაპობრივად მზადდება სასწავლო დაწესებულებებში დასანერგად 2016 წლის საშემოდგომო მიღებიდან. შემუშავებულ პროფესიულ სტანდარტებში შრომის უსაფრთხოების და გარემოს დაცვის უზრუნველყოფა ერთ-ერთი მთავარი მოვალეობაა,

რომელიც შემდგომ პროგრამების მოდულებში ან გამჭოლი კომპეტენციის სახით აისახება, ან მოდულის/სწავლის შედეგის სახით არის უკვე გაწერილი. აგრარული მიმართულების და მის მონათესავე სტანდარტებსა და პროგრამებში ნარჩენების უტილიზაცია არის ერთ-ერთი აუცილებელი ამოცანა/სწავლის შედეგი. გარემოსდაცვითი სხვადასხვა ღონისძიების განხორციელება სწავლება/სწავლის პროცესში თავის მხრივ ეკოლოგიური და გარემოსდაცვითი ცნობიერების და პასუხისმგებლობის ამაღლების საწინდარია.

გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება და ახალგაზრდების ჩართვა გარემოსდაცვით საქმიანობაში მოცემულია 2015 წელს საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებულ "სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარების 2015-2020 წლების სამოქმედო გეგმა"-ში (მიზანი 1.7).

(c) გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად (მუხლი 6, ქვეპუნქტი „ე“), საქართველოს მოქალაქეებს აქვთ უფლება, გაერთიანდნენ გარემოსდაცვით საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში. გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციები წარმოადგენენ იურიდიულ პირებს და მათ სხვა არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების თანაბარი უფლებები გააჩნიათ. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი (1997) დეტალურად განსაზღვრავს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის პირობებს (მუხლი 29). არასამთავრობო ორგანიზაციის რეგისტრაციის პროცედურები საკმაოდ მარტივია, რეგისტრაცია ხორციელდება საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს უფლებამოსილი ორგანოს - სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ. აღნიშნული სააგენტოს მიერ გაწეული მომსახურების საფასურის განაკვეთების, საფასურის გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილების (#509, 2011) თანახმად, ერთი სამუშაო დღის ვადაში არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის, რეგისტრირებულ მონაცემებში ცვლილებებისა და მათი შეწყვეტის რეგისტრაციის საფასური წარმოადგენს 100 ლარს¹.

ეროვნულ დონეზე არ არსებობს სამართლებრივი ნორმა, რომელიც კრძალავს გარემოსდაცვითი საკითხების შესახებ გადაწყვეტილების მიმღებ სტრუქტურებში არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩართვას. საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ხელისუფლებაში ჩატარებულ შეხვედრებსა და საკომიტეტო მოსმენებში საკონსულტაციო სტატუსით მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ არასამთავრობო ორგანიზაციებს. ამასთან აღსანიშნავია, რომ მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელებისას სგბრდს რეგულარულად ატარებს საჯარო განხილვებს, რომელში მონაწილეობაც ღიაა ყველა დაინტერესებული მხარისათვის, მათ შორის - გარემოსდაცვითი ორგანიზაციებისათვის.

(d) 2006 წელს ქვეყნის მასშტაბით ყველა სახელმწიფო უწყებას და შესაბამის ორგანიზაციას მიეწოდა ალმა-ათის სახელმძღვანელო პრინციპები ქართულ და ინგლისურ ენებზე. ზემოაღნიშნული დოკუმენტი განთავსებულია სგბრდს-სა და სსიპ გიგც-ის ვებ-გვერდებზე. საერთაშორისო გლობალურ და რეგიონულ გარემოსდაცვით პროცესებში საქართველოს მთავრობა ყოველთვის უჭერს მხარს საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფას, ხელს უწყობს არასამთავრობო სექტორის ქვეყნის ოფიციალურ დელეგაციებში ჩართვას.

(e) ორპუსის კონვენციით გათვალისწინებული უფლებები დაცულია საქართველოს კონსტიტუციით, გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონით და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით. საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის თანახმად, ყველას აქვს უფლება თავის უფლებათა (მათ შორის კონვენციით მინიჭებულ უფლებათა) და თავისუფლებათა დასაცავად მიმართოს სასამართლოს.

¹ 2016^წ 13 დეკემბრის მდგომარეობით, 100 ლარი ექვივალენტია 25.45 აშშ დოლარის.

IV. მე-3 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-3 მუხლის ზემოთ ჩამოთვლილი პუნქტების განხორციელებას.

პასუხი:

ორკუსის კონვენციით განსაზღვრულ ვალდებულებათა უკეთ შესასრულებლად საჭიროა ჩამოყალიბდეს სისტემური მიდგომა სახელმწიფო მოხელეთა შესაძლებლობების განვითარებისთვის. ამ მიმართულებით განხორციელებული ინიციატივები (როგორც წესი, ტრენინგები) არ არის თანმიმდევრული, ხოლო შედეგები არამდგრადია საჯარო დაწესებულებების ხშირი სტრუქტურული რეფორმირებისა და თანამშრომელთა ხშირი ცვლის გამო.

ერთ-ერთ ხელისშემშლელ ფაქტორად შეიძლება ჩაითვალოს საზოგადოების გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების შედარებით დაბალი დონე. აღსანიშნავია, რომ მწირი ადამიანური და ფინანსური რესურსი ერთ-ერთი ხელშემშლელი ფაქტორია გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლების კუთხით მიმართული აქტოვობების განსახორციელებლად.

აქვე აღვნიშნავთ, რომ 2012 წლის ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ საქართველოს კანონის სათანადოდ განხორციელებისთვის საჭირო ძირითადი საკანონმდებლო აქტები უკვე მიღებულია, თუმცა ჯერ კიდევ დარჩენილია რიგი საკანონმდებლო აქტებისა, რომელთა მიღებაც დაგეგმილია 2017 წლის 1 იანვრამდე.

2015-2020 წლების ქ. თბილისის გარემოსდაცვითი სტრატეგიის განხორციელებისათვის აუცილებელია ქვეყანაში არსებული სამეცნიერო პოტენციალის მობილიზება და მჭიდრო თანამშრომლობა სამთავრობო, არასამთავრობო და ბიზნესის სექტორებს შორის. ამასთან სტრატეგიის განხორციელება შეუძლებელი იქნება საზოგადოების ჩართულობისა და საზოგადოებრივი მხარდაჭერის გარეშე.

V. დამატებითი ინფორმაცია მე-3 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვარდეთ მეტი ინფორმაცია კონვენციის ზემოთ ჩამოთვლილ ზოგად დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ.

პასუხი:

სგბრდს-ს სტრუქტურულ ერთეულს წარმოადგენს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური, რომელიც სგბრდს-ს სხვა სტრუქტურულ ერთეულებთან ერთად, აქტიურად მუშაობს შემდეგი მიმართულებებით:

- საზოგადოების ინტერესის ზრდის ხელშეწყობა გარემოსდაცვითი სფეროს მიმართ;
- საზოგადოების წინაშე სგბრდს-ს ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფა;
- სგბრდს-ს საქმიანობის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა;
- სგბრდს-სადმი საზოგადოების ნდობის ამაღლების უზრუნველყოფა.

ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის შესაბამისად, საზოგადოებასთან ურთიერთობების სამსახურის უფროსი დანიშნულია საჯარო ინფორმაციის გაცემაზე პასუხისმგებელ პირად.

სამოქალაქო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებისა და გარემოსდაცვითი განათლების გაუმჯობესების მიზნით, სგბრდს-ს ორგანიზებით მიზნობრივი ჯგუფებისთვის ეწყობა კონფერენციები, სემინარები და ტრენინგები სხვადასხვა გარემოსდაცვით საკითხებზე. საგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის სპეციალური შეთავაზებით და გარკვეული შეღავათებით ხელი ეწყობა ეკო-ტურების, ეკო-ბანაკების, ნახატების გამოფენა-კონკურსების, გამწვანებისა და დასუფთავების აქციების ორგანიზებას. სასწავლო დაწესებულებებთან მჭიდრო თანამშრომლობის ხელშეწყობის მიზნით 2015-2016 წლებში სგბრდს-მ გააფორმა 6 ხელშეკრულება ადგილობრივ უნივერსიტეტებთან.

სგბრდს უზრუნველყოფს გარემოსდაცვით აქციებში არასამთავრობო

ორგანიზაციების წარმომადგენელთა ჩართვას, საინფორმაციო მასალებზე (ფლაერები, ბანერები, ბლოკნოტები და სხვა) განათავსებს მხარდამჭერი არასამთავრობო ორგანიზაციების ლოგოებს, ხელს უწყობს არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელთა და დაინტერესებულ მოქალაქეთა კომუნიკაციას. მზადდება და ვრცელდება ყოველწლიური საინფორმაციო კალენდარი, თემატური ალბომები სკოლამდელი ასაკის ბავშვებისა და უმცროსკლასელთათვის, სოციალური რეკლამები, “მწვანე თარიღების” ელექტრონული კალენდარი და სხვა თემატური მასალები. სგბრდს-სა და მომიჯნავე სახელმწიფო უწყებების თანამშრომლებს, ასევე ბიზნესის და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებს უტარდებათ ტრენინგები გარემოს საკითხებთან დაკავშირებულ მათთვის საჭირო თემატიკაზე. მაგალითად, ატმოსფერული ჰაერის დაცვის სამსახურის წარმომადგენლები ახორციელებენ მუდმივ კონსულტაციას სამრეწველო სექტორის წარმომადგენლებთან, როგორც ზოგადად ქვეყანაში არსებული ჰაერდაცვითი პრინციპების, ისე კონკრეტულად მათთვის საჭირო დოკუმენტაციისა და ანგარიშგების სწორად წარმოების შესახებ. 2014 წელს სგბრდს-სა და UNDP-ის თანამშრომლობით ქვეყნის მასშტაბით ოზონის შრის დაცვის თემაზე მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით ჩატარდა 4 თვიანი საინფორმაციო კამპანია, რომელმაც მოიცვა სკოლის მოსწავლეები, საყოფაცხოვრებო ტექნიკის მაღაზიის თანამშრომლები და სამაცივრე და ჰაერის კონდიციონერების სექტორის ტექნიკოსები. სატელევიზიო გადაცემა „ეკოვიზის“ ერთი გადაცემა მიეძღვნა ოზონის შრის დაცვის საკითხს. ამავე თემაზე 2015 წელს სსიპ გიგც-ს ჩართულობით ქვეყნის მასშტაბით განხორციელდა 6 თვიანი საინფორმაციო კამპანია, რომლის ფარგლებშიც ინფორმაცია ოზონის შრის დაცვის საკითხებზე მიიღო 200-მდე სტუდენტმა, 160-მა მოსწავლემ და 10-მა პედაგოგმა. მომზადდა შემეცნებითი მისალოცი ბარათები გარემოსდაცვით თემატიკაზე, რომლებიც განთავსდა სგბრდს-სა და UNDP-ის ვებ-გვერდებზე.

სკოლის მოსწავლეებს ჩაუტარდათ გაკვეთილები კლიმატის ცვლილების საკითხებზე; მოეწყო სგბრდ-ს მინისტრის შეხვედრები უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებთან. 2014–2015 წლებში მუნიციპალიტეტებში ჩატარდა შეხვედრები კლიმატგონივრული განვითარების საკითხებზე.

დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაციისა და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის მიზნით საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებისა და ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში მოსწავლე ახალგაზრდობისათვის მოეწყო ეკო-ტურები საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე, ჩატარდა ლექცია-სემინარები დაცული ტერიტორიების თემატიკით, კვირეულები, მწვანე აქციები, დასუფთავების აქციები და შეხვედრები მოსახლეობასთან, სადაც 2014 წელს ჩართული იყო 81 526, ხოლო 2015 წ - 105 948 ადამიანი, რაც წინა წლებთან შედარებით ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია (მაგ. 2013 წელს მსგავს აქციებში ჩართული იყო 79 705 ადამიანი). დაგეგმილია რეგულარული საინფორმაციო შემეცნებითი ტურები დაცულ ტერიტორიებზე სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებისათვის. მოსახლეობის ჩართულობისა და დაცული ტერიტორიების მართვის გაუმჯობესების მიზნით ფუნქციონირებს დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციები, რომლებიც წარმოდგენილი არიან ადგილობრივი მოსახლეობის, სამთავრობო, არასამთავრობო და ბიზნეს სექტორის წარმომადგენლებითა და სხვა დაინტერესებული მხარეებით.

2014-2015 წლების გამოკითხვის შედეგების ანალიზის საფუძველზე დადგინდა, რომ წინა წელთან შედარებით მოსახლეობის ცნობადობა დაცული ტერიტორიების და მისი მნიშვნელობის შესახებ დაახლოებით 20%-ით გაიზარდა. 2016 წლის აპრილის თვის მონაცემებით, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს Facebook-ის გვერდის მომხმარებელთა რაოდენობა 56 000-ს აღემატება.

2014-2015 წლებში ნარჩენების თემატიკასთან დაკავშირებით საზოგადოების აქტიური ჩართულობისა და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით მოეწყო საინფორმაციო/პიარ კამპანიები. კერძოდ:

- 2014 წელს ნარჩენების მართვის კოდექსის ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით, ასევე

ნარჩენებით გარემოს დაბინძურებისათვის დაკისრებული ჯარიმების შესახებ საზოგადოებისათვის ინფორმაციის მიწოდების მიზნით მომზადდა და ერთ-ერთ გაზეთში („კვირის პალიტრა“) განთავსდა 70 000 სპეციალური პოსტერი;

- ნარჩენების მართვის კოდექსით გათვალისწინებული კამპანიის “ეს მარტივია, იზრუნე გარემოზე!” ფარგლებში, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, მომზადდა 3 სოციალური ვიდეო-რგოლი, რომელიც განთავსდა საქართველოს სხვადასხვა სატელევიზიო არხებზე;
- ქ.თბილისის სხვადასხვა უბნებში ასფალტზე დაიხატა 300-მდე სტენსილი, რომლებიც აღწერდნენ ადამიანს, რომელიც ნაგავს აგდებს ურნაში. სტენსილზე ასევე დახატული იყო კამპანიის ლოგო და სლოგანი - “ეს მარტივია, იზრუნე გარემოზე!”;
- სგბრდს-მ ნარჩენების მართვის ახალი მიდგომების დანერგვის პარალელურად დაიწყო პოლიეთილენის პარკებით გარემოს დაბინძურების წინააღმდეგ მიმართული აქტიური კამპანია, რომელსაც შეუუერთდნენ ბიზნეს სექტორის სხვადასხვა წარმომადგენლები („პსპ“ ქსელი და „ნიკორა“).

სსიპ გიგც საზოგადოების ინფორმირებულობას უზრუნველყოფს ვებ-გვერდის და ელექტრონული სერვისების საშუალებით. გარდა ამისა, 2014-2016 წლებში სსიპ გიგც-ის ორგანიზებით 20-ზე მეტი შეხვედრა გაიმართა სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებთან, მათ შორის - რამდენიმე საინფორმაციო შეხვედრა. ასევე ჩატრდა საკანონმდებლო ცვლილებების განხილვა შენიშვნების მიღების მიზნით. სსიპ გიგც კოორდინირებას უწევს საქართველოში საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებას და განათლებას, კერძოდ:

- 2014 წელს ჩამოყალიბდა გარემოსდაცვითი განათლების საკოორდინაციო ჯგუფი, რომლის მიზანია უწყებებს შორის კოორდინაცია და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობა;
- 2015-2016 სასწავლო წლის სასკოლო მზაობის საგანმანათლებლო სახელმწიფო სტანდარტს დაემატა გარემოსდაცვითი კომპონენტი, რის საფუძველზეც 2016 წელს სსიპ გიგც-ს მიერ მომზადდა სასწავლო მასალები გარემოსდაცვით თემებზე: ბიომრავალფეროვნება, ნარჩენების მართვა, წყლის რესურსების მართვა და ენერგოდაზოგვა. სტანდარტის შემუშავებაში აქტიურად მონაწილეობდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, კერძოდ, ეროვნული სასწავლო გეგმების დეპარტამენტი.

სსიპ გიგც-ს ორგანიზებით მუდმივად ტარდება შეხვედრები და ლექცია-სემინარები გარემოსდაცვით თემებზე. საანგარიშო პერიოდში სულ ჩატარდა 135 ლექცია/სემინარი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 4900-მა ადამიანმა. სგბრდს-ს კვალიფიციური კადრების არსებობის ხელშეწყობის მიზნით, სსიპ გიგც-ის ორგანიზებით განხორციელდა ტრენინგები დაცული ტერიტორიების სააგენტოს, ეროვნული სატყეო სააგენტოს, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის და სხვა უწყებების თანამშრომლებისთვის. საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 46 ტრენინგი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 782-მა თანამშრომელმა. გარდა აღნიშნულისა, სსიპ გიგც-იმ 2015 წელს შეიმუშავა სასწავლო კურსი „გარემოსდაცვითი მმართველი“, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოს კანონით - ნარჩენების მართვის კოდექსი - დაკისრებული მოთხოვნებისა და თანამედროვე საერთაშორისო სტანდარტების გათვალისწინებით კომპანიებისთვის შესაბამისი კადრის გადამზადებას და კვალიფიკაციის ამაღლებას. 2015-2016 წლებში აღნიშნული კურსი გაიარა კერძო სექტორის 146-მა წარმომადგენელმა.

2016 წელს სსიპ გიგც-ში შეიქმნა მწვანე სივრცე „ეკოჰაბი“, სადაც დაინტერესებულ პირებს ეძლევათ საშუალება მონაწილეობა მიიღონ საჯარო დიკუსიებში გარემოსდაცვით თემებზე. გარდა ამისა, „ეკოჰაბი“ ითვალისწინებს ყოველთვიურად სგბრდს-ს მინისტრისთან გარემოსდაცვითი თემებით დაინტერესებული პირების შეხვედრების ორგანიზებას არაფორმალურ გარემოში და სხვადასხვა აქტუალური თემის განხილვას. 2016 წელს (იანვარი - მაისი) „ეკოჰაბ“-ში 273-მა ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა.

2016 წელს სსიპ გიგც-მ რადიო “კომერსანტთან” გააფორმა

ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი, რაც გარემოსდაცვითი საკითხების შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებასა და „მწვანე“, ინოვაციური პროდუქტების პოპულარიზაციას ითვალისწინებს. სსიპ გიგც და რადიო „კომერსანტი“ მსმენელს სთავაზობს რუბრიკას „მწვანე ბიზნესი“. გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, სსიპ გიგც მუდმივად ახორციელებს მწვანე დღეების აღნიშვნას.

ორჰუსის კონვენციის განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით, 2015 წლის 19-20 თებერვალს, ეუთოს ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი ოფისის კოორდინატორის ორგანიზებითა და სსიპ გიგც-ს ხელშეწყობით ქ. თბილისში მოსამართლეებისთვის გაიმართა რეგიონული სამუშაო შეხვედრა გარემოსდაცვით სფეროში მართლმსაჯულების საკითხებზე ხელმისაწვდომობის შესახებ. მონაწილეებმა მიიღეს ინფორმაცია ორჰუსის კონვენციის პროცედურული მოთხოვნების, საუკეთესო პრაქტიკებისა და გამოწვევების შესახებ. ზოგადად, გარემოსდაცვით და კონვენციით განსაზღვრულ საკითხებზე მოსამართლეთა გადამზადების საკითხთან დაკავშირებით, აღვნიშნავთ, რომ მოსამართლეების პროფესიულ მომზადებაზე პასუხისმგებელია იუსტიციის უმაღლესი სკოლა, სადაც, სხვა საგნებს შორის, მოცემულია გარემოსდაცვითი სამართლის საკითხებიც.

გარემოსდაცვით საკითხებზე, არსებულ პრობლემებსა და მათი გადაჭრის შესაძლო გზების თაობაზე საზოგადოების ინფორმირების მიზნით სგბრდს უზრუნველყოფს ინფორმაციის რეგულარულ და ოპერატიულ განთავსებას სამინისტროს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე (სამინისტროს გარკვეულ სტრუქტურულ ქვედანაყოფებსაც შექმნილი აქვთ თემატური ვებ-გვერდები), აგრეთვე ავრცელებს ინფორმაციას არსებული ელექტრონული ქსელებისა და მედია-სააგენტოების მეშვეობით. სგბრდს-ს გააჩნია Youtube-ის, Facebook-ისა (13000-ზე მეტი მომხმარებელი) და Twitter-ის ოფიციალური არხები. 2014-2016 წლებში სგბრდს-ს Facebook-გვერდის მნახველთა რაოდენობა კიდევ უფრო გაიზარდა, კერძოდ:

2014 წელს ვიზიტორთა რაოდენობამ შეადგინა 47 509;

2015 წელს - 73 381;

2016 წელს (იანვარი - მაისი) - 90 702.

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიაც უზრუნველყოფს გარემოსთან დაკავშირებული ინფორმაციის რეგულარულ და ოპერატიულ განთავსებას მერიის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე და სხვადასხვა სამსახურების Facebook-ის გვერდებზე.

სგბრდს ანვითარებს ელექტრონულ საინფორმაციო სისტემებს, მაგალითად, მერქული რესურსების მართვის ელექტრონულ სისტემაში ამოქმედებულია შეტყობინებების სისტემა, რომლის მეშვეობით მეწარმეებს რეგულარულად ეგზავნებათ პორტალზე (portal.anr.ge; emoe.gov.ge) შეტყობინებები საკანონმდებლო ცვლილებებისა და ვალდებულებების თაობაზე.

2014 წლის თებერვლიდან გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტში განახლდა და ამოქმედდა 24 საათიანი „ცხელი ხაზი - 153“, რომლის საშუალებით მოქალაქეებისა და ორგანიზაციებისგან მიიღება შეტყობინებები გარემოს დაცვის სფეროში სამართალდარღვევების შესახებ და ხორციელდება ოპერატიული რეაგირება. მოქალაქეებს ასევე საშუალება აქვთ მიიღონ საჭირო ინფორმაცია და კონსულტაცია გარემოსდაცვით საკითხებზე.

სგბრდს-ს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური რეგულარულად ღებულობს შეტყობინებებს, შენიშვნებსა და შეკითხვებს მოქალაქეებისაგან სატელეფონო ზარების, Facebook-ისა და ელ-ფოსტის მეშვეობით, ოპერატიულად პასუხობს შეკითხვებს და, საჭიროების შემთხვევაში, უზრუნველყოფს მოქალაქეთა კომუნიკაციას კომპეტენტურ პირებთან. არასამთავრობო ორგანიზაცია “ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის” (IDFI) მიერ ჩატარებული კვლევების შედეგად სამინისტრომ 2014, 2015 და 2016 წლებში მიიღო ჯილდო, როგორც საჯარო ინფორმაციის გაცემაზე 100%-იანი მაჩვენებლის მქონე დაწესებულებამ.

2011 წლიდან ფუნქციონირებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი

განვითარების სამინისტროს ინიციატივითა და GIZ-ის მხარდაჭერით შექმნილი საინფორმაციო ვებ-პორტალი www.greengeorgia.ge, რომლის მიზანია მდგრადი განვითარების მიმართულებით საქართველოში მიმდინარე მოვლენების შესახებ განახლებული ინფორმაციის ასახვა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება. აღნიშნული სამინისტრო მდგრადი განვითარების პოპულარიზაციის მიზნით აქტიურად თანამშრომლობს აკადემიურ სექტორთან, კერძოდ საქართველოში აკრედიტებულ უმაღლეს სასწავლებლებთან: მუდმივად ტარდება სემინარები მდგრადი განვითარების, მწვანე ეკონომიკისა და მწვანე ზრდის საკითხებზე და ამ მიმართულებით საქართველოში მიმდინარე პროცესების შესახებ. მოხდა ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ვებ-გვერდის სრული განახლება და მასთან ერთად გაშვებული იქნება განახლებული და გაუმჯობესებული ვებ-გვერდი www.greengeorgia.ge, რომელიც ოპერირებას განაახლებს 2016 წლის ბოლოს.

მდგრადი განვითარების მიმართულებით საქართველოში მომზადდა განხორციელების საშუალოვადიანი გეგმა, განისაზღვრა პრიორიტეტები და შემუშავდა ინდიკატორები. საქართველო ერთ-ერთია გაეროს იმ 22 ქვეყნიდან, რომლებმაც 2015 წელს გაეროს სამიტზე მიღებული მდგრადი განვითარების დღის წესრიგის ეროვნულ დონეზე განხორციელების მიმართულებით პირველი ნებაყოფლობითი ანგარიში მოამზადა და წარადგინა მდგრადი განვითარების შესახებ გაეროს მაღალი დონის პოლიტიკურ ფორუმზე 2016 წელს.

უნდა აღინიშნოს, რომ სგბრდს-ს ინიციატივის საფუძველზე, გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის დახმარებით მომზადდა ქვეყანაში 2010-2015 წლების გარემოსდაცვით საქმიანობათა ეფექტურობის მესამე მიმოხილვა (EPR III). ამასთან საქართველოს მთავრობის მიერ 2012 წლის 2 იანვრის #127 განკარგულებით დამტკიცდა “საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მეორე ეროვნული პროგრამა (2012-2016)“. ასევე, აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსა (USAID) და GIZ-ის დახმარებით, სგბრდს-ს მიერ მომზადდა 2010-2013 წლების გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენება (SoE).

2016 წლის 8 აპრილს, საქართველოს მთავრობასა და „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის საქართველოს ეროვნულ პლატფორმას შორის თანამშრომლობის შესახებ გაფორმებული მემორანდუმის ფარგლებში გაიმართა საქართველო-ევროკავშირს შორის გაფორმებული ასოცირების შესახებ შეთანხმების გარემოს დაცვისა და კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებზე პირველი შეხვედრა, რომლის ფარგლებშიც ყურადღება გამახვილდა ორპუსის კონვენციის განხორციელების პროცესზე.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ საგანგებო სიტუაციების მართვის სააგენტოში ფუნქციონირებს საექსპერტო-საკონსულტაციო საბჭო, რომელიც შეიმუშავებს საგანგებო სიტუაციების თავიდან აცილების, მათი შედეგების შერბილებისა და ლიკვიდაციის მეცნიერულად არგუმენტირებულ ღონისძიებებსა და მიზნობრივ პროგრამებს. საბჭოს საქმიანობის მიზანს წარმოადგენს რეალური და ობიექტური პოლიტიკის შემუშავება და მოსახლეობის მზადყოფნის მეთოდურ-საგანმანათლებლო ღონისძიებათა სისტემის შექმნა საგანგებო სიტუაციებში უსაფრთხოების შესახებ ცოდნის გავრცელების, საგანმანათლებლო ღონისძიებების განხორციელების და საგანგებო სიტუაციების რისკის შემცირების მიმართულებით. საბჭო თანამშრომლობს საქართველოს აკადემიურ, სამთავრობო და არასამთავრობო სექტორთან და საწარმოებთან. ამავე სააგენტოს კოორდინაციით, საბავშვო ბაღების, სკოლების, დევნილთა კომპაქტურად ჩასახლების ადგილებში საგანგებო სიტუაციების მიმართ მზადყოფნის ამაღლებისა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების მიზნით, მიმდინარეობს მათი ტრენინგები, შესაბამისი თეორიული მასალის მიწოდება და მეთოდური დახმარება. ამავე სააგენტოს კოორდინაციით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთობლივად, საქართველოს საგანმანათლებლო დაწესებულებების გარკვეულ კლასებში დაინერგა საგანი “სამოქალაქო უსაფრთხოება და თავდაცვა”, როგორც სავალდებულო დისციპლინა, ხოლო სხვა კლასებში

დანერვილია მასწავლებლის საათი. შესაბამისად მომზადა სასწავლო პროგრამა და სახელმძღვანელოები. 3000-მდე პედაგოგს ჩაუტარდა ტრენინგები. ორგანიზება გაუკეთდა საჯარო სკოლებში საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის შემუშავებისა და საგანგებო სიტუაციებში მოქმედების საკითხებზე სკოლის დირექტორების ტრენინგებს. სწავლების ფარგლებში გათვალისწინებულია მოსწავლეების მიერ საოჯახო გეგმების მომზადების საკითხები.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში კვლავ ხორციელდება ევროკომისიის მიერ დაფინანსებული პროექტი „კატასტროფების რისკის შემცირება განათლებაში“. უწყვეტი სწავლის პრინციპის გათვალისწინებით, აღნიშნული პროექტი იწარმოებს სკოლამდელი განათლების დაწესებულებებში, სკოლებში და უმაღლეს სასწავლებლებში. პარტნიორი საერთაშორისო და ადგილობრივი ორგანიზაციების მხრიდან შექმნილია მრავალი საგანმანათლებლო რესურსი და განხორციელებულია რიგი აქტივობები კატასტროფების რისკის შემცირების მიმართულებით. მიმდინარეობს ინტენსიური ინსტიტუციონალიზაცია და დაწყებულია რეპლიკაციის ფაზა. პროექტის ფარგლებში ეროვნული სასწავლო გეგმების დეპარტამენტის მიერ შეიქმნა კატასტროფების რისკის შემცირების საგანმანათლებლო ელექტრონული თამაშების ქართული და ინგლისური ვერსიები. 2016 საწავლო წელს დამტკიცდა დაწყებითი საფეხურის ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმა 2017-2023 წლებისთვის. განახლებული სტანდარტი III-IV კლასებისთვის მოიცავს კატასტროფების რისკის შემცირების თემატიკის ინტენსიურ სწავლებას. ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრში შემუშავებულია გზამკვლევი „ბუნებრივი კატასტროფების შემცირების სწავლება ინტერაქტიული მეთოდებით, დამრიგებლის წიგნი“, რომელიც ითარგმნა ინგლისურ ენაზე. მასში ასახულია საქართველოსათვის დამახასიათებელი ბუნებრივი კატასტროფული მოვლენები და მსოფლიოში გავრცელებულებიც, მათი გამომწვევი მიზეზები და შედეგები, პრევენციული ღონისძიებები, ქვევის წესები კატასტროფის დროს და მის შემდეგ. აღნიშნული მასალა გამოიყენება საკითხავ რესურსად ტრენინგების დროს.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ შემუშავდა ტრენინგ მოდულები: გარემო და მდგრადი განვითარება, გეოგრაფიული კვლევა, გლობალური პრობლემების გეოგრაფია, შავი ზღვის სკივრი (UNDP-ის მიერ შემუშავებული ტრენინგ-მოდული და სასწავლო მასალა), რომლებიც მიმართულია მდგრადი განვითარების პრინციპების დანერგვისკენ. ტრენინგებზე ხელმისაწვდომობა აქვთ საჯარო სკოლების მასწავლებლებს (უფასოდ შეუძლიათ დარეგისტრირება), კერძო სკოლების მასწავლებლებსა და პროფესიაში შემსვლელებს (მომსახურება ფასიანია); ასევე ტარდება გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული მასტერკლასები და სემინარები, რაც ყველა ბენეფიციარისთვის უფასოა.

გარემოსდაცვითი განათლების პოპულარიზაციისა და მოზარდების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო მუშაობს როგორც ფორმალური, ასევე არაფორმალური განათლების მიმართულებით. არაფორმალური განათლების კუთხით სამინისტრო აქტიურად თანამშრომლობს "განათლება მდგრადი განვითარებისთვის" მიმართულებით მომუშავე საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ("CENN", "ECOVISION" და სხვ.); არაერთი პროექტი განხორციელდა ბიომრავალფეროვნების, კლიმატის ცვლილების, გარემოს დაცვის, ადამიანის უფლებების დაცვის თემებზე; მოსწავლეთათვის განხორციელდა თემატური კონკურსები, ეკო-ვიქტორინები, შემეცნებითი ექსკურსიები დაცულ ტერიტორიებზე; ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში შეიქმნა ეკო-კლუბები, მოეწყო ეკო-ბანაკები. გარდა ამისა, „ზოგადი განათლების ხელშეწყობის პროგრამის“ „სასკოლო ინიციატივების წახალისების ქვეპროგრამაში“ ერთ-ერთ პრიორიტეტად განსაზღვრულია მოსწავლეთა სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლება, რაც გარემოსდაცვითი მიზნების მქონე პროექტების დაფინანსებასაც ითვალისწინებს.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ გაეროს ბავშვთა

ფონდთან (UNICEF) ერთად შემუშავებულია დამრიგებლის მეთოდური გზამკვლევი „ზუნებრივი კატასტროფების რისკის შემცირების სწავლება ინტერაქტიული მეთოდებით“. შექმნილია ტრენინგ-მოდული (მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი), რომლის მიხედვითაც გადამზადდნენ ცენტრის ტრენერები. მათი მეშვეობით 10 საპილოტე სკოლაში გადამზადდა 250 დამრიგებელი, 2013 წლის დეკემბერში კი მოეწყო შემაჯამებელი კონფერენცია საუკეთესო პრაქტიკების გამოსავლენად.

შემუშავდა ტრენინგ მოდული „განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“, რომელიც საპილოტე პროგრამა „21-ე საუკუნის სკოლა“-ში ჩართული სკოლების ყველა მასწავლებელსა და ადმინისტრაციას უტარდება. ასევე ტარდება ტრენერები შესაბამისი კომპეტენციების ასამაღლებლად.

რეგულარულად იწერება სტატიები აღნიშნულ თემატიკაზე ინტერნეტგაზეთში „mastsavlebeli.ge“, რომლის მკითხველთა წრე ათეული ათასი მასწავლებელია. ამავდროულად, 2015 წელს მომზადდა საუკეთესო სტატიების კრებული ეკოწიგნიერებაში - „მასწავლებლის წიგნი, გამჭოლი კომპეტენციები“, რაც ყველა სკოლაში გავრცელდა უსასყიდლოდ.

ხელი ეწყო გარემოსდაცვით არაფორმალურ განათლებას მასწავლებელთა მიერ კლასგარეშე მუშაობისა და კლუბების ჩამოყალიბების კუთხით. შეიქმნა „გარემოსდაცვითი განათლების გზამკვლევი მასწავლებელთათვის“.

მასწავლებლის პროფესიულ სტანდარტში გათვალისწინებულია „განათლება მდგრადი განვითარებისათვის განმანათლებელთა კომპეტენციები“, რაც ხელს შეუწყობს, რომ მდგრადი განვითარება გახდეს სკოლის გამჭოლი კომპონენტი.

მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი მონაწილეობს მულტილატერალური კომენიუსის პროექტში “ზუნების მიმართ ცნობიერების ამაღლების ექსპერიმენტული სწავლება და განათლება (ELENA - Experiential Learning and Education for Nature Awareness), რომელიც ფოკუსირებულია ბიომრავალფეროვნებაზე. მის ფარგლებში მომზადდა სასწავლო რესურსები, მოხდა მისი პილოტირება, გადამზადდა 19 მასწავლებელი. საუკეთესო მასწავლებელი 2016 წლის ოქტომბერში გაემგზავრა გერმანიაში კონფერენციაზე.

რაც შეეხება პროფესიული განათლების სფეროს, პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების სტუდენტები სისტემატურად მონაწილეობენ სხვადასხვა საერთაშორისო და არასამთავრობო დაწესებულებების მიერ ორგანიზებულ გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებულ ღონისძიებებსა და გამწვანების აქციებში, საინფორმაციო სემინარებსა და კონფერენციებში. გარდა ამისა, პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებები თავად უწყვენ ორგანიზებას გამწვანებისა და დასუფთავების აქციებს.

ქ.თბილისის მერიის ეკოლოგიისა და გამწვანების საქალაქო სამსახურის მიერ 2016 წლის 26 მაისს ქ.თბილისში ჩატარდა ყვავილების ფესტივალი, რომელიც შეიცავდა გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლების სეგმენტს. 2015 წლის შემოდგომაზე ქ. თბილისში ღონისძიება თბილისობასთან დაკავშირებით ამავე სამსახურის მიერ წარმოდგენილი იქნა სხვადასხვა გარემოსდაცვითი და შემეცნებითი აქტივობები. გარდა ამისა, ამავე სამსახურმა CENN-თან ერთად მუნიციპალიტეტის რაიონის გამგეობის თანამშრომლებს ჩაუტარა ტრენინგი გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობის საკითხებზე. სამსახურმა CENN-თან ერთად გადამზადა მეტყვევების ახალგაზრდა ჯგუფი ქ.თბილისში და მის შემოგარენში დაავადებული და ავარიული/ზეხმელი ხეების ინვენტარიზაციის თაობაზე. რგვების სეზონზე ხდება დაინტრესებული პირების და ორგანიზაციების ჩართვა გამწვანების ღონისძიებებში. პერიოდულად იმართება შეხვედრები გარემოსდაცვითი საქმიანობის მქონე ორგანიზაციებთან, კომპეტენციის ფარგლებში ხდება მათ მიერ დაგეგმილი გარემოსდაცვითი პროგრამების ხელშეწყობა, მხარდაჭერა და ხშირ შემთხვევებში - მონაწილეობის მიღება.

მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით საქართველოს შრომის,

ჯანმრთელობისა და სოციალური სამინისტროს მიერ 2014-2015 წლებში წარმატებით განხორციელდა „ტყვიით მოშხამვის პრევენციის საერთაშორისო კვირეული“, გამოქვეყნდა პუბლიკაციები კვირეულის ფარგლებში ჩატარებული ღონისძიებების შესახებ. მოსახლეობის განათლების მიზნით ყოველწლიურად მზადდება და სხვადასხვა საკომუნიკაციო არხებით (მასმედია, ინტერნეტმედია და სხვ.) აქტიურად ვრცელდება საინფორმაციო მასალა, რომელიც განმარტავს გარემო რისკ-ფაქტორების რაობას, ჯანმრთელობაზე მათ ზეგავლენას და მოიცავს მათი თავიდან აცილების შესახებ რეკომენდაციებს.

VI. მე-3 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.apa.gov.ge; biomonitoring.moe.gov.ge; www.3w.org.ge; www.ozone.ge; www.mes.gov.ge; www.tpdg.gov.ge; www.greengeorgia.ge; www.eiec.gov.ge; portal.anr.gov.ge; emoe.gov.ge; tbilisi.gov.ge

VII. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობაზე მე-4 მუხლის დებულებების განხორციელებას

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობაზე მე-4 მუხლის დებულებების განხორციელებას

განმარტეთ, როგორ ხორციელდება მე-4 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

- (a) მე-2 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ:
 - (i) ნებისმიერ პირს ხელი მიუწვდებოდეს ინფორმაციაზე ინტერესის დასაბუთების აუცილებლობის გარეშე;
 - (ii) ხელმისაწვდომი იყოს ინფორმაციის შემცველი ფაქტიური დოკუმენტების ასლები;
 - (iii) ინფორმაცია გაიცემოდეს მოთხოვნილი ფორმით;
- (b) რა ზომებია მიღებული მე-2 პუნქტში მითითებული ვადების დასაცავად;
- (c) მე-3 და მე-4 პუნქტებთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:
 - (i) უზრუნველყოფილ იქნეს მოთხოვნილ ინფორმაციაზე პასუხის წარდგენის არსებული პრაქტიკიდან გამონაკლისი შემთხვევების მითითება;
 - (ii) უზრუნველყოფილ იქნეს მე-4 პუნქტის ბოლოს მითითებული საზოგადოებრივი ინტერესის კრიტერიუმების გამოყენება;
- (d) მე-5 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საჯარო დაწესებულებამ, რომელსაც მოთხოვნილი ინფორმაცია არ გააჩნია, განახორციელოს კონვენციის მოთხოვნები;
- (e) მე-6 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შესრულდეს ინფორმაციის გამოყოფისა და გახსნის მოთხოვნა;
- (f) მე-7 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ უარის შემთხვევაში დაცული იქნეს ვადები და სხვა შესაბამისი მოთხოვნები;
- (g) მე-8 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ შესრულდეს

ინფორმაციის მიწოდებისათვის დაწესებული გადასახადის მოთხოვნები.

პასუხი:

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი (ძირითადად III თავი) ფარავს ორჰუსის კონვენციის მე-4 მუხლის მოთხოვნებს. კოდექსის თანახმად, ყველას აქვს უფლება, გაეცნოს ადმინისტრაციულ ორგანოში არსებულ საჯარო ინფორმაციას, აგრეთვე მიიღოს მისი ასლები, თუ ისინი არ შეიცავენ სახელმწიფო ან კომერციულ საიდუმლოებას ან პერსონალურ მონაცემებს. ინფორმაციის მოთხოვნის უფლება აქვს ყველა პირს (მუხლი 37). გარემოს დაცვის შესახებ ინფორმაცია, ასევე, მონაცემები იმ საშიშროების თაობაზე, რომელიც ემუქრება ადამიანის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას, მიეკუთვნება იმ კატეგორიის ინფორმაციას, რომლის გასაიდუმლოებაც დაუშვებელია (მუხლი 42, ქვეპუნქტი „ა“; საქართველოს ახალი კანონი სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ, მუხლი 7, პუნქტი 4, ქვეპუნქტები „ა“ და „ბ“. 2015).

(a) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 37-ე მუხლის თანახმად:

- (i) პირი არ არის ვალდებული განცხადებაში მიუთითოს ინფორმაციის მოთხოვნის მოტივი ან მიზანი (ნაწილი 2);
- (ii) ყველას აქვს უფლება გაეცნოს ინფორმაციას დედანში. თუ არსებობს დედნის დაზიანების საფრთხე, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია უზრუნველყოს ზედამხედველობის ქვეშ მისი გაცნობის შესაძლებლობა ან წარუდგინოს ინფორმაციის მოთხოვნს სათანადო წესით დამოწმებული ასლი (პირველი ნაწილი);
- (iii) თუ ინფორმაცია საჯარო დაწესებულებაში სხვადასხვა ფორმით არსებობს, პირს აქვს უფლება აირჩიოს მისთვის მისაღები ფორმა (პირველი ნაწილი).

(b) საქართველოში ინფორმაციის გაცემისათვის დადგენილია კიდევ უფრო მკაცრი ვადები, ვიდრე ორჰუსის კონვენციაში. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად (მუხლი 40, პირველი ნაწილი), საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გასცეს საჯარო ინფორმაცია, მათ შორის, ელექტრონული ფორმით მოთხოვნილი საჯარო ინფორმაცია, დაუყოვნებლივ ან არაუგვიანეს 10 დღისა, თუ საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნაზე პასუხის გაცემა მოითხოვს:

- სხვა დასახლებულ პუნქტში არსებული მისი სტრუქტურული ქვედანაყოფიდან ან სხვა საჯარო დაწესებულებიდან ინფორმაციის მოძიებასა და დამუშავებას;
- მნიშვნელოვანი მოცულობის ერთმანეთთან დაუკავშირებელი ცალკეული დოკუმენტების მოძიებასა და დამუშავებას;
- სხვა დასახლებულ პუნქტში არსებულ მის სტრუქტურულ ქვედანაყოფთან ან სხვა საჯარო დაწესებულებასთან კონსულტაციას.

საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გასცეს ინფორმაცია უკვე არსებული ფორმით. იგი არ არის ვალდებული შექმნას რაიმე ინფორმაცია საზოგადოების მოთხოვნის პასუხად (იხ. აგრეთვე მე-5 მუხლის შესრულების განხილვა). ამგვარი მიდგომა კონვენციის პრინციპებს შეესაბამება;

(c) (i) მოთხოვნილი გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მიწოდების უარყოფის შემთხვევებს განსაზღვრავს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი (მუხლი 41). ადმინისტრაციული ორგანოს უარი ინფორმაციის გაცემაზე წარმოადგენს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ სამართლებრივ აქტს, რომელიც უნდა შეიცავდეს წერილობით დასაბუთებას (მუხლი 53).

(ii) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, საქართველოში არსებობს სულ სამი სახის საიდუმლო ინფორმაცია: პერსონალური მონაცემები (მუხლი 27¹), კომერციული (მუხლი 27²) და სახელმწიფო (მუხლი 27⁴). კომერციულ საიდუმლოებას წარმოადგენს ინფორმაცია კომერციული ფასეულობის მქონე გეგმის, ფორმულის, პროცესის, საშუალების თაობაზე ან ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია, რომელიც გამოიყენება საქონლის საწარმოებლად, მოსამზადებლად, გადასამუშავებლად ან

მომსახურების გასაწევად, ან/და რომელიც წარმოადგენს სიახლეს ან ტექნიკური შემოქმედების მნიშვნელოვან შედეგს, აგრეთვე სხვა ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას. სახელმწიფო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია განისაზღვრება სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ კანონმდებლობით. სახელმწიფო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის შემცველ დოკუმენტებზე დასმულია საიდუმლოობის გრიფი – რეკვიზიტი, რომელიც ადასტურებს სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის საიდუმლოობის ხარისხს. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 31-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, კანონით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, კომერციული ინფორმაცია გასაიდუმლოვდება უვადოდ. კომერციული საიდუმლოება ღიად უნდა გამოცხადდეს, თუ მას აღარ აქვს ის ღირებულება, რომლის გამოც ასეთად იქნა მიჩნეული. გადაწყვეტილება საჯარო ინფორმაციის გასაიდუმლოების და მისი ვადის გაგრძელების შესახებ ასახულია საჯარო რეესტრში. არსებობს ინფორმაციის ჩამონათვალი, რომლის გასაიდუმლოება დაუშვებელია (მათ შორის ინფორმაცია გარემოს შესახებ, აგრეთვე მონაცემები იმ საშიშროებათა შესახებ, რაც ადამიანთა სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას ემუქრება. (მუხლი 42));

პერსონალური მონაცემების ცნება და მათ დაცვა/დამუშავებასთან დაკავშირებული ურთიერთობები წესრიგდება პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ საქართველოს კანონით (2012), რომლის თანახმადაც პერსონალურ მონაცემს წარმოადგენს ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც უკავშირდება იდენტიფიცირებულ ან იდენტიფიცირებად ფიზიკურ პირს. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად (მუხლი 29), თანამდებობის პირის მიერ გადაწყვეტილებათა მომზადების პროცესში მონაწილე სხვა საჯარო მოსამსახურეთა (გარდა სახელმწიფო-პოლიტიკური თანამდებობის პირებისა) ვინაობა დაცულია გამხელისაგან აღმასრულებელი პრივილეგიით.

(d) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, საჯარო დაწესებულებებისადმი უფრო მკაცრი მოთხოვნებია, ვიდრე ორჰუსის კონვენციით არის გათვალისწინებული. ინფორმაციის მოთხოვნის შემცველი განცხადების მიღებისას საჯარო დაწესებულება ვალდებულია 5 დღის განმავლობაში დაადგინოს, თუ რომელ საჯარო დაწესებულების ფუნქციას შეესაბამება მოთხოვნილი ინფორმაციის ქონა და თავად გადაუგზავნოს განცხადება ამ საჯარო დაწესებულებას. თუ ასეთი დაწესებულება არ მოიძებნა, განცხადების შეტანიდან 5 დღის განმავლობაში განცხადება შესაბამისი დასაბუთებით უნდა დაუბრუნდეს განმცხადებელს (მუხლი 80).

(e) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი ამომწურავად განსაზღვრავს იმ ინფორმაციათა ჩამონათვალს, რომელიც შეიძლება მიეკუთვნებოდეს საიდუმლო ინფორმაციას (მუხლი 2, პირველი ნაწილი, ქვეპუნქტი „ნ“). ესენია:

საჯარო დაწესებულებაში დაცული, აგრეთვე საჯარო დაწესებულების ან მოსამსახურის მიერ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით მიღებული, დამუშავებული, შექმნილი ან გაგზავნილი ინფორმაცია, რომელიც შეიცავს:

- პერსონალურ მონაცემებს;
- სახელმწიფო საიდუმლოებას;
- კომერციულ საიდუმლოებას.

ამავე კოდექსით განსაზღვრულია იმ ინფორმაციათა ნუსხა, რომლის გასაიდუმლოება დაუშვებელია. ყველას აქვს უფლება იცოდეს ინფორმაცია გარემოს შესახებ, აგრეთვე მონაცემები იმ საშიშროების თაობაზე, რომელიც ემუქრება მათ სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას (მუხლი 42, ქვეპუნქტი „ა“).

ამასთან, სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ საქართველოს კანონი, რომელიც არეგულირებს სახელმწიფო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის საკითხებს, ადგენს იმ ინფორმაციათა ნუსხას, რომელიც არ შეიძლება მიეკუთვნოს სახელმწიფო

საიდუმლოებას (მუხლი 7), მათ შორისაა ინფორმაცია:

- სტიქიური უბედურების, კატასტროფისა და სხვა განსაკუთრებული მოვლენის შესახებ, რომლებიც მოხდა ან შეიძლება მოხდეს და ემუქრება მოსახლეობის უსაფრთხოებას;
- გარემოს მდგომარეობის თაობაზე, მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის, მისი ცხოვრების დონის (მათ შორის, სამედიცინო მომსახურებისა და სოციალური უზრუნველყოფის) შესახებ, აგრეთვე სოციალურ-დემოგრაფიული მაჩვენებლების, მოსახლეობის განათლებისა და კულტურის თაობაზე.

ამ კატეგორიის ინფორმაციას ვერ მიენიჭება სახელმწიფო საიდუმლოების სტატუსი. შესაბამისად, კანონმდებლობა იმთავითვე გამორიცხავს გარემოს შესახებ ინფორმაციისთვის საიდუმლოების რომელიმე კატეგორიის მიკუთვნების შესაძლებლობას. ვინაიდან საქართველოს კანონმდებლობა გამორიცხავს გარემოს შესახებ ინფორმაციის საიდუმლო ინფორმაციის რომელიმე კატეგორიისთვის მიკუთვნებას, არ ადგენს რაიმე სპეციალურ რეგულაციებს მისი საიდუმლო ინფორმაციისგან გამოყოფისთვის, თუმცა, კანონმდებლობა ითვალისწინებს საიდუმლო ინფორმაციიდან არასაიდუმლო ნაწილის გამოცალკევებისა და გასაჯაროების ზოგად წესს, თუ პრაქტიკაში დადგება შემთხვევა, რომ რაიმე დოკუმენტში, რომელიც შეიცავს საიდუმლო კატეგორიას მიკუთვნებულ ინფორმაციას, ასახული იქნება ასევე ინფორმაცია, რომელიც არ შეიძლება იყოს საიდუმლო. ასეთ შემთხვევაში ინფორმაციის შემქმნელი (წყარო) ვალდებულია მოახდინოს ინფორმაციის გამოცალკევება და ხელმისაწვდომობა იმგვარად, რომ დაცული იქნას პერსონალური მონაცემები, კომერციული და სახელმწიფო საიდუმლოება. კერძოდ, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 33-ე მუხლი (საიდუმლო ინფორმაციის გამოქვეყნების წესი) ადგენს, რომ საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის ამოღების შემდეგ, საიდუმლო საჯარო ინფორმაციის, აგრეთვე კოლეგიური საჯარო დაწესებულების დახურული სხდომის ოქმის გონივრულ ფარგლებში გამოცალკევებადი ნებისმიერი ნაწილი უნდა გამოქვეყნდეს, რაც მის ხელმისაწვდომობას გულისხმობს.

რაც შეეხება სახელმწიფო საიდუმლოებას, ამ შემთხვევაში კანონმდებლობა სრულად და ამომწურავად არეგულირებს ინფორმაციის დასაიდუმლოებისა და განსაიდუმლოების წესებს, გადაწყვეტილების მიღების პროცედურებს, უფლებამოსილ პირთა წრეს², ასევე ინფორმაციის დასაიდუმლოებისა თუ განსაიდუმლოების შესახებ გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლებას (საქართველოს კანონი სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ, თავი 3 - სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის დასაიდუმლოება და თავი 4 - სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის განსაიდუმლოება).

(f) ინფორმაციის გაცემაზე უარის თქმასთან დაკავშირებით ორჰუსის კონვენციაზე უფრო მკაცრი მოთხოვნებია. უარი განმცხადებელს უნდა ეცნობოს დაუყოვნებლივ. საჯარო ინფორმაციის გაცემაზე უარის თქმის შემთხვევაში საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გადაწყვეტილების მიღებიდან 3 დღის ვადაში განმცხადებელს მიაწოდოს წერილობითი განმარტება, სადაც მითითებული იქნება ის დაწესებულება, რომელთანაც წარმოებდა კონსულტაციები უარის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას. აქვე განმარტებული უნდა იყოს ამ გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლება და წესი (მუხლი 41).

(g) არ შეიძლება დაწესდეს რაიმე გადასახადი ან შეიქმნას სხვა დაბრკოლება დოკუმენტის ან სხვა მასალის ასლის მისაღებად, ასლის გადაღებისათვის, აგრეთვე ფოსტის მეშვეობით გაგზავნისათვის, საჭირო თანხის ანაზღაურების გარდა. საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებლის შესახებ საქართველოს კანონის (2005) თანახმად განსაზღვრულია საჯარო ინფორმაციის ასლის საფასურის რაოდენობა და

² „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებული ნორმატიული აქტების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 24 სექტემბრის №507 დადგენილების დანართი №4: „იმ უფლებამოსილი პირების წუსხა, რომლებსაც აქვთ კონკრეტული ინფორმაციის სახელმწიფო საიდუმლოებისათვის მიკუთვნების კომპეტენცია“.

გადახდის წესი.
VIII. მე-4 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები
აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-4 მუხლის დებულებების შესრულებას პასუხი:
<p>არის შემთხვევები, როდესაც ინფორმაციის დიდი მოცულობის ან სკიოზის კომპლექსურობის შემთხვევაში 10 სამუშაო დღე არასაკმარისია მისი მოძიებისა და გაცემისათვის. საჯარო ინფორმაციის გაცემის ვადის დარღვევის შემთხვევები უაღრესად მცირეა, თუმცა, ასეთ შემთხვევაში ინფორმაციის მომთხოვნ პირს ეგზავნება შუალედური პასუხი სათანადო ახსნა-განმარტებით. უმეტეს შემთხვევაში, საჯარო ინფორმაცია გაიცემა კანონმდებლობით დადგენილი 10 დღიანი ვადის დაცვით.</p>
IX. დამატებითი ინფორმაცია მე-4 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ
<p>მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის დებულებების პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ. წარმოებს თუ არა მიღებული მოთხოვნების, მათზე გაცემული უარყოფითი პასუხების და მათი მიზეზების სტატისტიკური აღწერა?</p>
<p>პასუხი:</p> <p>საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 49-ე მუხლის თანახმად, ყოველი წლის 10 დეკემბერს ყველა საჯარო დაწესებულება ვალდებულია წარუდგინოს საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პრემიერ-მინისტრს და საქართველოს პარლამენტს ანგარიში საჯარო ინფორმაციის გაცემის შესახებ.</p> <p>სგბრდს-ს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური აწარმოებს საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნის შესახებ სგბრდს-ში შემოსული და მასზე გაცემული პასუხების სტატისტიკას, რომლის თანახმადაც:</p> <p>2014 წელს სგბრდს-ში საჯარო ინფორმაციის გაცემაზე შემოსულია 278 მოთხოვნა, აქედან სრულად დაკმაყოფილდა 275, ნაწილობრივ - 2 და არ დაკმაყოფილდა 1.</p> <p>ნაწილობრივ დაკმაყოფილებული 2 განცხადება ეხებოდა არათანამდებობის პირთა შესახებ ინფორმაციის მოთხოვნას, კერძოდ - რეზიუმეს (CV) გაცემას, რაზედაც ნაწილობრივ გაიცა ინფორმაცია მხოლოდ იმ პირთა შესახებ, რომლებმაც თანხმობა განაცხადეს აღნიშნული ინფორმაციის გაცემაზე.</p> <p>არ დაკმაყოფილდა 1 განცხადება, რომელშიც მოთხოვნილი იყო ინფორმაცია ასევე არათანამდებობის პირის სახელფასო განაკვეთის შესახებ, რაზეც უარი განაცხადა აღნიშნულმა პირმა. შესაბამისად, ადრესატს გაეგზავნა უარი. ორივე შემთხვევაში ნაწილობრივ ინფორმაციის გაცემისა და უარის თქმის საფუძველს წარმოადგენდა პერსონალურ მონაცემთა შესახებ საქართველოს კანონი და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი.</p> <p>2015 წელს სგბრდს-ში საჯარო ინფორმაციის გაცემის შესახებ შემოვიდა 413 მოთხოვნა. სრულად დაკმაყოფილდა 395, ნაწილობრივ - 7, არ დაკმაყოფილდა 11 მოთხოვნა. შემოსული განცხადებებზე ნაწილობრივი დაკმაყოფილების ან უარის თქმის საფუძველს წარმოადგენდა არასწორი მომართვიანობა, კერძოდ საკითხის განხილვა სცილდებოდა სგბრდს-ს კომპეტენციას. ასევე განცხადებებში მოთხოვნილი იყო ინფორმაცია არათანამდებობის პირების შესახებ, რაზედაც ნაწილობრივ ან სრულად ეთქვა განმცხადებელს უარი ზემოაღნიშნული კანონების საფუძველზე.</p> <p>2016 წლის მაისის მდგომარეობით სგბრდს-ში შემოსულია საჯარო ინფორმაციის 87 მოთხოვნა. სრულად დაკმაყოფილდა 85 განცხადება, ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა 2 განცხადება. ნაწილობრივ დაკმაყოფილებული 2 განცხადება ეხებოდა საკადრო საკითხებს. კერძოდ, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის ნორმების დაცვით, ნაწილობრივ გაიცა ინფორმაცია იმ პირთა შესახებ, რომლებმაც თანხმობა განაცხადეს მათ შესახებ ინფორმაციის გაცემაზე.</p> <p>სსიპ გიგც, გარდა ოფიციალურად შემოსული საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნისა</p>

(ყველა შემოსული მოთხოვნა დაკმაყოფილდა), ვებ-გვერდზე არსებული სერვისის „დასვით შეკითხვა“ საშუალებით დაინტერესებულ პირს საშუალებას აძლევს მიიღოს ინფორმაცია თანმხლებ დოკუმენტებთან ერთად, გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებით მის მიერ მოთხოვნილი ფორმით ინტერესის დასაბუთების აუცილებლობის გარეშე. აღნიშნული სერვისით ისარგებლა 85-მა პირმა. აღსანიშნავია, რომ, მოცემულ მომსახურებაზე მოთხოვნა მზარდია. სსიპ გიგც ახდენს ძირითადი გარემოსდაცვითი დოკუმენტაციის ერთ სისტემაში გაერთიანებას, რომელიც წარმოდგენილია ვებ-გვერდზე და აღნიშნულით ხელს უწყობს მოთხოვნილი ინფორმაციის დროულ გაცემას.

X. მე-4 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.eiec.gov.ge; tbilisi.gov.ge

XI. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მოგროვებისა და გავრცელების შესახებ მე-5 მუხლის დებულებების განხორციელებას

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მოგროვებისა და გავრცელების შესახებ მე-5 მუხლის დებულებათა განხორციელებას.

განმარტეთ, თუ როგორ ხორციელდება მე-5 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

(a) 1-ელ პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:

- (i) საჯარო დაწესებულებებს გააჩნდეთ და განაახლებდნენ გარემოსდაცვით ინფორმაციას;
- (ii) საჯარო დაწესებულებებში იყოს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის სათანადო მოდინება;
- (iii) საგანგებო სიტუაციებში სათანადო ინფორმაცია ვრცელდებოდეს დაუყოვნებლივ;

(b) მე-2 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ გამჭვირვალე იყოს გზა, რომლითაც საჯარო დაწესებულებები ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას უზრუნველყოფენ და ინფორმაცია საზოგადოებისათვის ეფექტიანად ხელმისაწვდომი იყოს;

(c) მე-3 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის თანდათანობითი განთავსება საჯარო სატელეკომუნიკაციო ქსელების საშუალებით საზოგადოებისათვის იოლად ხელმისაწვდომ ელექტრონულ მონაცემთა ბაზებში;

(d) მე-4 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული გარემოს მდგომარეობის ანგარიშების გამოცემისა და გავრცელების მხრივ;

(e) რა ზომებია მიღებული მე-5 პუნქტში მითითებული ინფორმაციის გასავრცელებლად;

(f) მე-6 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმ საწარმოთა ოპერატორების წასახალისებლად, რომელთა საქმიანობას შეუძლია მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოახდინოს გარემოზე, რათა მათ რეგულარულად აცნობონ საზოგადოებას მათი წარმოებისა და პროდუქციის გარემოზე ზემოქმედების შესახებ;

(g) რა ზომებია მიღებული მე-7 პუნქტში მითითებული ინფორმაციის გამოქვეყნებისა და მიწოდებისათვის;

(h) მე-8 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული ისეთი მექანიზმების დასაწესებლად, რომლებიც უზრუნველყოფენ საზოგადოებისათვის პროდუქციის შესახებ საკმაოდ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას;

(i) მე-9 პუნქტთან მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული დამაბინძურებელთა ეროვნული ინვენტარიზაციის ან რეესტრის ჩამოყალიბებისათვის.

პასუხი:

(a) (i) გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად: “გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვების (მონიტორინგის) სისტემა წარმოადგენს გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვებით მიღებული ინფორმაციის ანალიზისა და პროგნოზირების ერთობლიობას” (მუხლი 27, პირველი პუნქტი). გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვების (მონიტორინგის) სისტემის კოორდინაციას ახორციელებს სგბრდს (მუხლი 27, პუნქტი 2). გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვების (მონიტორინგის) შედეგები ხელმისაწვდომია საზოგადოებისათვის (მუხლი 27, პუნქტი 3). გარემოს მდგომარეობის ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების სახელმწიფო აღრიცხვას, ანგარიშგებასა და შეფასებას სხვა შესაბამის სახელმწიფო უწყებებთან ერთად, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში, ხელმძღვანელობას და კოორდინაციას უწევს სგბრდს (მუხლი 26, პუნქტი 2).

(ii) საწარმოებს, რომელთა საქმიანობაც ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას, ნებართვის აღების შემდეგ ეკისრებათ ვალდებულება, შეასრულონ ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნაში გათვალისწინებული პირობები. ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ საქართველოს კანონის (2005) შესაბამისად ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელები ყოველწლიურად წარმოადგენენ ანგარიშებს მათ მიერ ბუნებასარგებლობის სფეროში განხორციელებული საქმიანობის შესახებ. ნებართვის/ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელის მიერ სანებართვო/სალიცენზიო პირობების შესრულების კონტროლს ახორციელებს სგბრდს-ს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი.

ეკოლოგიურ ექსპერტიზას დაქვემდებარებული ყველა იმ საწარმოო ობიექტისთვის, რომლებიც ახორციელებენ ზედაპირულ წყლებში ჩამდინარე წყლების ჩაშვებას და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევას, სგბრდს ითანხმებს ზედაპირული წყლის ობიექტებში დამბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების პროექტს და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის პროექტს. იმ საწარმო ობიექტებისთვის, რომლებიც არ ექვემდებარება ეკოლოგიურ ექსპერტიზას და ახორციელებენ წყლის აღებას ზედაპირული წყლის ობიექტებიდან, სგბრდს-ს მხრიდან ხდება წყლის აღების ტექნიკური რეგლამენტის შეთანხმება, ხოლო იმ ობიექტებისთვის, რომელთა განხორციელების შედეგად ხდება ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევა - ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიშის შეთანხმება.

(iii) ინფორმაცია იმ საშიშროებების თაობაზე, რომელიც ადამიანთა სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას ემუქრება, ინფორმაცია სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების ან სხვა განსაკუთრებული მოვლენების შესახებ, რომლებიც უკვე მოხდა ან შეიძლება მოხდეს და ემუქრება მოქალაქეთა უსაფრთხოებას, გასაიდუმლოებას არ ექვემდებარება (სართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, მუხლი 42; საქართველოს კანონი სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ, მუხლი 7).

საგანგებო სიტუაციებში სათანადო ინფორმაციის დაუყოვნებლივ გავრცელების საკითხს არეგულირებს სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ საქართველოს კანონი (2014) და

საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული სამოქალაქო უსაფრთხოების ეროვნული გეგმა (2015). აღნიშნული კანონი ითვალისწინებს სამოქალაქო უსაფრთხოების სფეროში მოსახლეობის ინფორმირებას (მუხლი 32) და სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ ინფორმაციის საჯაროობას (მუხლი 33). ხოლო აღნიშნული გეგმა განსაზღვრავს საგანგებო სიტუაციების პრევენციის, მზადყოფნის, რეაგირებისა და აღდგენითი სამუშაოების უზრუნველყოფის განსახორციელებლად საგანგებო დახმარების ფუნქციებს. ასევე ადგენს მშვიდობიანობის და საომარი მოქმედებების დროს წარმოქმნილი საგანგებო სიტუაციების შეტყობინების ღონისძიებების და მოსახლეობის დაცვის მიზნით კავშირგაბმულობის უზრუნველყოფის პრევენციული ღონისძიებების მუდმივად ორგანიზებას, რათა უზრუნველყოფილ იქნას საგანგებო სიტუაციების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება. საგანგებო სიტუაციების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება ხორციელდება საზოგადოებრივი და კერძო სამაუწყებლო საშუალებებით, აგრეთვე “ზმამალა მოლაპარაკე” საშუალებით მოწყობილი ავტომანქანების გამოყენებით.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე სისტემატურად ქვეყნდება ოპერატიული ინფორმაცია ქვეყნის მასშტაბით მომხდარი საგანგებო სიტუაციების და მათზე რეაგირების შესახებ და, ასევე, ინფორმაცია უსაფრთხოების მიზნით განსახორციელებელი კონკრეტული ქმედებების შესახებ. აქვე მოცემულია სტატისტიკური ანალიზი, მოსლოდნელი საგანგებო სიტუაციების რისკის რუკები და საგანგებო სიტუაციებში ქვეყნის წესები. მოპოვებული მონაცემების საფუძველზე, სააგენტოს ელექტრონულ პორტალზე შექმნილია ელექტრონული რუკები, რომლებზეც დატანილია პოტენციურად საშიში ობიექტების ადგილმდებარეობა. შინაგან საქმეთა სამინისტრო, სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო უწყებებთან ერთობლივად, პერიოდულად უზრუნველყოფს აქტუალური მასალების მომზადებასა და გამოცემას საგანგებო სიტუაციებში ქვეყნის წესების შესახებ.

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ საქართველოს კანონის (2007) ძირითადი პრინციპებიდან აღსანიშნავია შემდეგი (მუხლი 4, ქვეპუნქტები „ა“ და „ბ“):

ა) პრევენციული ღონისძიებების უზრუნველყოფა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული საფრთხეების თავიდან აცილების მიზნით;

ბ) საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სფეროში სახელმწიფო ორგანოების კომპეტენციების მკაფიოდ გამიჯვნა და მათი მჭიდრო საინფორმაციო კოორდინაცია ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ღონისძიებების დაგეგმვისა და აღსრულების დროს.

აღნიშნული კანონის თავი II ეხება მოსახლეობისა და იურიდიულ პირთა უფლება-მოვალეობებს საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სფეროში, რომლის შესაბამისად, საქართველოს ტერიტორიაზე მყოფი ყველა ადამიანი ვალდებულია საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სამსახურს მიაწოდოს ინფორმაცია წარმოებასა და ტექნოლოგიურ პროცესებში სანიტარული ნორმების დარღვევით გამოწვეული ყველა საგანგებო სიტუაციის შესახებ (მუხლი 5, პირველი პუნქტი, ქვეპუნქტი „ე“).

ამავე კანონის შესაბამისად, საქართველოს თავდაცვის, საქართველოს სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროები ვალდებული არიან დაუყოვნებლივ მიაწოდონ საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სამსახურს ინფორმაცია ნებისმიერი შემთხვევის შესახებ, რომელმაც შესაძლებელია საშიშროება შეუქმნას მოსახლეობის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებას (მუხლი 35, პუნქტი 6).

ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ საქართველოს კანონის (2012) შესაბამისად, რადიაციული ავარიის და/ან ინციდენტის შემთხვევაში ლიცენზიის მფლობელი ვალდებულია, რადიაციული ავარიის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ უზრუნველყოს მოსახლეობის ინფორმირება მოსალოდნელი საფრთხის შესახებ (მუხლი 24, „ბ“ პუნქტი). საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი (1999) ითვალისწინებს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას ბირთვულ ან რადიაციურ ობიექტზე

ავარიის ან უბედური შემთხვევის შესახებ ინფორმაციის დაფარვის ან დამახინჯების შემთხვევაში, თუ ამას შეეძლო გამოეწვია ადამიანის სიცოცხლის მოსპობა ან სხვა მძიმე შედეგი (მუხლი 233). ამავე კოდექსით გათვალისწინებულია სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა სიცოცხლისათვის ან ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შემქმნელი გარემოების შესახებ ინფორმაციის დამალვის ან გაყალბებისათვის (მუხლი 247).

(b) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად საჯარო დაწესებულება ვალდებულია:

უზრუნველყოს საჯარო ინფორმაციის პროაქტიული გამოქვეყნება, ანუ ინფორმაციის ელექტრონულ რესურსებზე განთავსება იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული საჯარო ინფორმაცია საზოგადოებრივი ინტერესის საგანს წარმოადგენს (მუხლი 27, ქვეპუნქტი „ლ“; მუხლი 28, პუნქტი 2); მის განკარგულებაში არსებული საჯარო ინფორმაცია შეიტანოს საჯარო რეესტრში (მუხლი 35) და დანიშნოს ინფორმაციის პროაქტიულ გამოქვეყნებაზე პასუხისმგებელი პირი (მუხლი 36). 2015 წელს შემოადინებული კოდექსის 42-ე მუხლში შესული ცვლილების თანახმად, იმ ინფორმაციის ნუსხას, რომლის გასაიდუმლოება დაუშვებელია, დაემატა „საჯარო დაწესებულების იმ სახელმწიფო და საჯარო მოსამსახურეთა ვინაობა და სამსახურებრივი მისამართი, რომელთაც უკავიათ თანამდებობა ან ევალუბათ საჯარო ინფორმაციის გასაიდუმლოება ან საზოგადოებასთან ურთიერთობა და მოქალაქეთათვის ინფორმაციის მიწოდება“. აღნიშნული ცვლილება ამოქმედდება 2017 წლის 1 იანვრიდან.

(c) სგბრდს-ს ვებ-გვერდზე განთავსებულია ინფორმაცია სგბრდს-ს მიერ განხორციელებული და მიმდინარე ქმედებების შესახებ; ვებ-გვერდი მუდმივად განახლებადია. სსიპ გიგც-ის ვებ-გვერდზე რეგულარულად თავსდება ყოველთვიური საინფორმაციო ბიულეტენი “მოკლე მიმოხილვა საქართველოს გარემოს დაბინძურების შესახებ”.

(d) გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საზოგადოების ინფორმირების მიზნით, სგბრდს-ს მინისტრი 4 წელიწადში ერთხელ ამტკიცებს გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნულ მოხსენებას (მუხლი 14, პირველი პუნქტი). 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007-2009 და 2010-2013 წლების ეროვნული მოხსენებები განთავსებულია სგბრდს-სა და სსიპ გიგც-ის ვებ-გვერდებზე.

(e) კონვენციის მე-5 მუხლის მე-5 პუნქტში მოცემული ინფორმაციის დროულად გავრცელების მიზნით, საკუთარი და სსიპ გიგც-ის ვებ-გვერდების გარდა, სგბრდსს დამატებით იყენებს CENN-ის, კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრის (RECC) და სხვა არსებულ ელექტრონულ და მედია საშუალებებს.

სსიპ გიგც ინფორმაციას ნებისმიერი სიახლის შესახებ ელექტრონული ფოსტის საშუალებით უგზავნის გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მიღების მსურველებს (სერვისები - „გამოწერა“ და „ელექტრონული შეტყობინება“).

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი სსიპ საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე არის ნორმატიული აქტების სახელმწიფო აღრიცხვაზე, სისტემატიზაციაზე და, კანონმდებლობით დადგენილი წესით, სამართლებრივი სისტემის საჯაროობის უზრუნველყოფაზე ზეპასუხისმგებელი ორგანო. საკანონმდებლო მაცნე უზრუნველყოფს, *inter alia*, ნორმატიული აქტების შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით ნორმატიული აქტების (მათ შორის საერთაშორისო ხელშეკრულებების) სახელმწიფო რეესტრის წარმოებას, ნორმატიული აქტების, კანონმდებლობით სავალდებულო წესით გამოსაქვეყნებელი ინდივიდუალური სამართლებრივი აქტების, სასამართლო გადაწყვეტილებების, სხვა დოკუმენტებისა და ინფორმაციის, აგრეთვე ნორმატიული აქტების ოფიციალური თარგმანების გამოქვეყნებას მაცნეს ვებ-გვერდზე და

ასევე საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული დოკუმენტების თარგმნას ინგლისურ, სხვა უცხო და/ან ქართულ ენებზე.

(f) საქართველოს კანონმდებლობაში არ არსებობს ამ პუნქტის შესაბამისი დებულება ან რაიმე დადგენილი ნორმა, რომელიც სპეციალურად საწარმოების ოპერატორების წახალისებისათვის იქნება განკუთვნილი.

(g) გარდა ზემოაღნიშნულისა, სგბრდს-ში გამოიყენება არასამთავრობო ორგანიზაციებთან შეხვედრების პრაქტიკა სგბრდს-ს საქმიანობის შესახებ ანგარიშის ჩასაბარებლად და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებზე კონსულტაციებისათვის.

(h) კონვენციის მე-5 მუხლის მე-8 პუნქტთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს სურსათის/ცხოველის საკვების უზენებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დცვის კოდექსი (2012), რომლის თანახმადაც „მომხმარებელს უნდა მიეწოდოს სურსათთან/ცხოველის საკვებთან, ცხოველთან, მცენარესთან, ცხოველურ და მცენარეულ პროდუქტებთან, ვეტერინარულ პრეპარატთან, პესტიციდთან და აგროქიმიკატთან დაკავშირებული აუცილებელი, უტყუარი, სრული ინფორმაცია, რაც მას სწორი არჩევანის საშუალებას მისცემს“ (მუხლი 10, პუნქტი 1). საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2009 წლის ბრძანება „სურსათის ეტიკეტირებისადმი დამატებითი მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“ ადგენს ეტიკეტირების დამატებით მოთხოვნებს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე მოქცევაში არსებული ყველა სახის სურსათზე და მიზნად ისახავს მომხმარებელთა ეკონომიკური ინტერესების დაცვას და არჩევანის გაკეთების საშუალებას.

(i) მიმდინარე საკანონმდებლო ცვლილებების საფუძველზე (დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის თვითმონიტორინგის და ანგარიშგების წარმოების ტექნიკური რეგლამენტი) 2017 წლის 1 იანვრიდან ამოქმედდება ჰაერის დაბინძურების შესახებ მონაცემთა ელექტრონული ანგარიშგების სისტემა. 2016 წლის 1 იანვრიდან ზემოაღნიშნული სისტემა მოქმედებს საცდელ რეჟიმში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის სახელმწიფო აღრიცხვის ნაბეჭდ ფორმებთან ერთად.

2014 წელს მიღებული ნარჩენების მართვის კოდექსის თანახმად, 2017 წლის 1 იანვრისთვის ამოქმედდება ნარჩენების მონაცემთა (აღრიცხვა-ანგარიშგების) ბაზის ელექტრონული სისტემა (მუხლი 30). ასევე, იგეგმება წყლის გამოყენების სახელმწიფო აღრიცხვის ელექტრონულ სისტემაზე გადასვლა.

2015 წლის 1 დეკემბრიდან ამოქმედდა ელექტრონული პორტალი - გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მართვის სისტემა, რომელშიც ამჟამად ონლაინ რეჟიმში ფუნქციონირებს სახერხი საამქროების მართვის ელექტრონული სისტემა. შედეგად, სახერხი საამქროების მფლობელი მეწარმეებისთვის დაწესდა ანგარიშგების ელექტრონული, ხელმისაწვდომი და გამარტივებული პროცედურები, გაუმჯობესდა სახელმწიფო კონტროლი და აღრიცხვიანობა მრგვალი ხე-ტყის (მორის) წარმოშობიდან მის გადამუშავებამდე.

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) მხარდაჭერით, სსიპ ლ. საყვარელიძის სახ. დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი (შემდგომში - სსიპ დკსჯეც) ახორციელებს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს და სგბრდს-ს ერთობლივ პროექტს „საკანონმდებლო და სამოქმედო ჩარჩოს შემუშავება საშიშ ქიმიურ ნივთიერებებზე ინფორმაციის შეგროვებისა და გაზიარების მიზნით საქართველოში“ (2015-2017). პროექტის ერთ-ერთი მიზანია დაინტერესებული მხარეების საჭიროებების შეფასება საშიში ქიმიური ნივთიერებების ინფორმაციული ბაზების უზრუნველყოფისა და საუკეთესო პრაქტიკის დანერგვისათვის. საშიში ქიმიური ნივთიერებების თაობაზე ინფორმაციის შეგროვებისა და გაზიარების მიზნით მომზადდება რეესტრი/ინვენტარიზაციის მოდელი. პროექტი ხელს შეუწყობს

საქართველოში საშიშ ქიმიური ნივთიერებების სათანადო მართვის, „ქიმიური, ბიოლოგიური, რადიაციული და ბირთვული საფრთხეების შემცირების ეროვნული სტრატეგიის 2015-2019 წლების სამოქმედო გეგმის“ მოთხოვნების შესრულებას, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პოლიტიკის განსაზღვრას ადამიანის ჯანმრთელობის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად და საშიშ ქიმიური ნივთიერებების მავნე ზემოქმედების პრევენციას.

სსიპ დკსჯეც-ს მიერ სხვადასხვა სამინისტროებიდან გარემოსთან დაკავშირებული მონაცემების შეკრებისა და ინფორმაციაზე საზოგადოების ხელმისაწვდომობის მიზნით, გარემოს ერთიანი საინფორმაციო სისტემის (SEIS) თანმიმდევრული მეთოდების დანერგვისათვის შემუშავდა გარემოსთან ასოცირებულ დაავადებათა-ინდიკატორთა ნუსხა.

ზემოაღნიშნულ პუნქტი (i)-ში მოცემული ქმედებები ხელს შეუწყობს დამაბინძურებელ ნივთიერებათა გარემოში გაშვებისა და მათი გადატანის ეროვნული რეესტრის (PRTR) ეტაპობრივ შექმნას.

XII. მე-5 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-5 მუხლის დებულებების შესრულებას.

პასუხი:

ინფორმაციის მოგროვება და გავრცელება გარკვეულწილად დარეგულირებულია. მიუხედავად იმისა, რომ სგბრდს-ს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის მიერ ხდება სგბრდს-ს სტრუქტურული ერთეულებიდან მიღებული ინფორმაციის შეგროვება და ვებ-გვერდზე განთავსება, გარკვეული პრობლემები და ხარვეზები ამ კუთხით მაინც არსებობს.

კატასტროფების რისკის შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება ადგილობრივ დონეზე სრულყოფილად ხორციელდება ფორს-მაჟორულ სიტუაციებში, თუმცა მოსახლეობის ნაწილი არ ფლობს ინფორმაციას იმის თაობაზე თუ რა რისკ-ზონაშია მისი საცხოვრებელი სახლი ან როგორ დაიცვას თავი მოსალოდნელი საფრთხისაგან. ახალი საცხოვრებელი სახლის მშენებლობისას ყოველთვის არ ექცევა ყურადღება რისკ-ფაქტორების გათვალისწინებას. აღნიშნული საკითხის დასარეგულირებლად საკანონმდებლო ბაზა მოითხოვს გადახედვას.

საჯარო დაწესებულებებში გარემოსდაცვითი ინფორმაციის დროულად მოპოვებისათვის საჭიროა შემუშავდეს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ერთიანი საინფორმაციო ბაზა, რომელიც მნიშვნელოვნად გააიოლებდა ინფორმაციის მოძიებას. ამ საკითხთან დაკავშირებით სგბრდს მუშაობს შესაბამის უწყებებთან.

რეგიონებში ინფორმაციის მიწოდებასთან დაკავშირებით არსებული პრობლემები შედარებით მოგვარებულია: ფოსტა მუშაობს სათანადოდ, ინტერნეტი ხელმისაწვდომია, რის შედეგადაც ინფორმაციის მიმოცვლა გაადვილებულია.

XIII. დამატებითი ინფორმაცია მე-5 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

დამატებითი ინფორმაცია მე-5 მუხლის დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ. თუ არის ხელმისაწვდომი სტატისტიკური მონაცემები გამოქვეყნებული ინფორმაციის შესახებ.

პასუხი:

სგბრდს-ში არსებობს საქმის წარმოების მონაცემთა ელექტრონული ბაზა - დოკუმენტბრუნვის ელექტრონული სისტემა. გარდა ამისა, ხორციელდება საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნისა და გაცემის რეესტრის წარმოება ინფორმაციის მომთხოვნის, მოთხოვნილი ინფორმაციის შინაარსის, საქმისწარმოების ვადებისა და შედეგების, აგრეთვე საიდუმლო ინფორმაციის, მისი გასაიდუმლოების მიზეზისა და შესაბამისი პასუხისმგებელი პირების მითითებით. აღნიშნული რეესტრის მონაცემები საჯაროა, არსებობს ერთ ელექტრონულ ფორმატში და შესაძლებელია დაინტერესებული მხარისათვის მისი

დაუყოვნებლივ მიწოდება.

არსებობს ჰიდრომეტეოროლოგიის, გეოლოგიური პროცესების, გეოეკოლოგიის, საინჟინრო დაცვისა და გარემოს დაბინძურების სფეროში მონაცემთა გადაცემის ინსტიტუციური სისტემა. ჰიდრომეტეოროლოგიური, გეოლოგიური და გარემოს დაბინძურების მდგომარეობის შესახებ მომხმარებლისათვის მზადდება ორი ტიპის ინფორმაცია – სტანდარტული და სპეციალიზირებული. წინასწარ დადგენილია შემდეგი: სტანდარტული ჰიდრომეტეოროლოგიური და გარემოს დაბინძურების შესახებ ინფორმაციის ფორმატები; ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოების, სამინისტროებისა და უწყებების ნუსხა, რომლებზეც სტანდარტული ინფორმაცია ვრცელდება სპეციალური მოთხოვნის გარეშე; რეგულარული ჰიდრომეტეოროლოგიური, გეოლოგიური საშიშროებების, გეოეკოლოგიური გართულებების და გარემოს დაბინძურების მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის გადაცემის ვადები და გადაცემის საშუალებები (კურიერი, ფაქსი, ელ-ფოსტა, ფოსტა). რაც შეეხება გეოლოგიური საშიშროებისა და გეოეკოლოგიურ გართულებებთან დაკავშირებულ საკითხებს, ამ ტიპის ინფორმაცია ორი მიმართულებით ვრცელდება:

1. რეგიონული გეოლოგიური მონიტორინგის შემთხვევაში ყოველი წლის დასაწყისში ვრცელდება დამუშავებული ინფორმაცია გეოლოგიური სტიქიის მდგომარეობის შესახებ და მოსალოდნელი საშიშროების რისკი მომდევნო წლისათვის სათანადო ღონისძიებების დასახვით. ამავე დროს ინფორმაციული ბიულეტენი თავსდება ყველასათვის მისაწვდომ ვებ-გვერდზე და ეგზავნება სახელმწიფო უწყებებს, მხარეებისა და მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელობას და ყველა დაინტერესებულ ინსტიტუტს.

2. სტიქიის ექსტრემალური გააქტიურების ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ვრცელდება ფორს-მაჟორულ პირობებში განხორციელებული კვლევების შედეგები კონკრეტული ღონისძიებებით და ოპერატიულად ეგზავნებათ მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელებს.

სტანდარტული ჰიდრომეტეოროლოგიური, გეოლოგიური, გარემოს დაბინძურების და ნაპირდაცვის პრევენციულ ღონისძიებათა შესახებ ინფორმაცია ყველა მომხმარებელზე ვრცელდება უფასოდ. ხოლო სპეციალიზირებული და დეტალური ინფორმაცია ჰიდრომეტეოროლოგიური, გეოდინამიკური პროცესების და სანაპირო ზონებში სამშენებლო საქმიანობის მიზანშეწონილობის განსაზღვრისთვის, რომელიც მზადდება მომხმარებლის მოთხოვნის შესაბამისად, წესდება გარკვეული გადასახადი, რომელიც დამოკიდებულია ინფორმაციის გადამუშავებისათვის გაწეული მომსახურების ტიპზე. ნებისმიერი ინფორმაცია გარემოს დაბინძურების შესახებ გაიცემა უფასოდ.

სგბრდს-ს სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში მიმდინარეობს ჰიდროლოგიური, მეტეოროლოგიური, გეოლოგიური პროცესების, ნაპირფორმირებისა და გარემოს დაბინძურებაზე დაკვირვების მონაცემთა ბაზების ერთმანეთთან დაკავშირება. რაც შეეხება სხვა გარემოსდაცვით სახელმწიფო თუ არასამთავრობო სტრუქტურებში არსებულ მონაცემთა ბაზებს, მათი ერთმანეთთან დაკავშირების საკითხები ჯერ კიდევ არ არის სათანადოდ დარეგულირებული. ამჟამად მიმდინარეობს ამ სისტემის დანერგვისათვის საჭირო ღონისძიებები.

აღნიშნული სააგენტო ყოველწლიურად გამოსცემს გეოლოგიური საშიშროებების ბიულეტენს თანდართული შესაბამისი საფრთხეების რუკებით, სადაც აღწერილია საანგარიშო წელს არსებული მდგომარეობა და მოსალოდნელი გეოლოგიური საშიშროების პროგნოზი თითოეული რეგიონისთვის. აღნიშნული ბიულეტენი მიეწოდება აღმასრულებელი ხელისუფლების შესაბამის ორგანოებს, როგორც ცენტრალური ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობების დონეზე, რათა მოხდეს მისი გათვალისწინება განვითარების გეგმებში.

სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ვებ-გვერდზე რეგულარულად ქვეყნდება ყოველთვიური ბიულეტენი „საქართველოს გარემოს დაბინძურების მოკლე მიმოხილვა“.

„საქართველოს ტერიტორიაზე ატმოსფერულ ჰაერში გამა გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმძლავრის წელიწადული“, „საქართველოს ტერიტორიაზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების წელიწადული“ და „საქართველოს ტერიტორიაზე ზედაპირული წყლების დაბინძურების წელიწადული“.

სგბრდს-ში ყოველწლიურად გროვდება ინფორმაცია წყალმოსარგებლე ობიექტების მიერ წყლის ობიექტებიდან აღებული და გამოყენებული წყლის, აგრეთვე ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩაშვებული ჩამდინარე წყლების შესახებ. აღნიშნული ინფორმაციის დამუშავების შემდგომ, საქმიანობის დარგების, ადმინისტრაციული ერთეულებისა და მდინარეთა აუზების ჭრილში შეჯამებული მონაცემები ეგზავნება საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულ სამსახურს (შემდგომში - საქსტატს) და ასახულია საქსტატის ყოველწლიურ პუბლიკაციაში „საქართველოს ბუნებრივი რესურსები და გარემოს დაცვა“, რომელიც აგრეთვე ხელმისაწვდომია საქსტატის ვებ-გვერდზე. 2015 წელს ქვეყანაში წყლის რესურსების გამოყენების სტატისტიკის არსებული სისტემის მოდერნიზაციისა და გაუმჯობესების მიზნით USAID-ის პროექტის "ბუნებრივი რესურსების ინტეგრირებული მართვა წყალშემკრებ აუზებში პროგრამა საქართველოსთვის" (INRMW) დახმარებით შემუშავებულია წინადადებები წყალსარგებლობის სახელმწიფო ანგარიშგების ახალი სტატისტიკური ფორმების დანერგვაზე (პერსპექტივაში აღნიშნული ანგარიშების ონლაინ რეჟიმში მიღების გათვალისწინებით) და ანგარიშების დამუშავების ახალი კომპიუტერული პროგრამის შემუშავებაზე თანამედროვე საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით, მათ შორის გეოინფორმაციული სისტემის (GIS) გამოყენებით.

სგბრდს-ს სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოში მოქმედებს მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემა, სადაც ხდება ტყეკაფებისა და სახერხი სამქროების რეგისტრაცია და საშუალებას იძლევა მოხდეს ინფორმაციის სისტემატიზაცია მერქნული რესურსების შესახებ.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის სისტემაში ფუნქციონირებს შიდა საინფორმაციო სისტემა - ელექტრონული ბაზა „ინსპექტორი“, რომლის მიზანია გააუმჯობესოს რეგულირების ობიექტების შესახებ ინფორმაციის შეგროვებისა და ანალიზის ტექნიკური შესაძლებლობები.

სგბრდს-ს სსიპ გიგც-ის ვებ-გვერდი აერთიანებს ინფორმაციას 18 გარემოსდაცვითი თემის შესახებ (ბიომრავალფეროვნება, გარემოსდაცვითი განათლება, კლიმატის ცვლილება, წიაღისეული, წყალი, ჰაერი, მიწა, ნარჩენები, გარემოსდაცვითი ნებართვები, გარემოსდაცვითი კონტროლი, რადიაციული უსაფრთხოება, კატასტროფები, მწვანე საფარი, ენერჯია, გარემოსდაცვითი პოლიტიკა, დაცული ტერიტორიები, გარემო და ჯანმრთელობა, მწვანე ეკონომიკა). ინფორმაცია მოცემულია სხვადასხვა ტიპის დოკუმენტებით (მონაცემები, სტატისტიკა, რუკები, მიმდინარე და დასრულებული პროექტები, საკანონმდებლო აქტები, საერთაშორისო ხელშეკრულებები, ანგარიშები, სტრატეგიული დოკუმენტები, სახელმძღვანელო პრინციპები, ტრენინგმოდულები, სხვადასხვა პუბლიკაციები და სხვა). გარდა ამისა, წარმოდგენილია ენციკლოპედია, ლექსიკონი და გარემოსდაცვით სფეროში არსებული დაწესებულებების ნუსხა. მომხმარებელს ვებ-გვერდის საშუალებით ხელი მიუწვდება საჯარო ინფორმაციაზე, ხოლო ელექტრონული სერვისების (ელექტრონული შეტყობინება, შეტყობინებები კანონდარღვევის შესახებ, მწვანე ასისტენტი, დასვით შეკითხვა, გამოწერა) საშუალებით იღებს და ავრცელებს ინფორმაციას გარემოსდაცვით სფეროში მიმდინარე მოვლენების შესახებ. გვერდის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ნაწილს წარმოადგენს გარემოსდაცვითი ნებართვების ვებ-რუკა. ის აერთიანებს გაცემულ ნებართვებს მათი ადგილმდებარეობის აღნიშვნითა და თანდართული დოკუმენტაციით.

XIV. მე-5 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.rec-caucasus.org; www.cenn.org; www.police.ge; www.eiec.gov.ge;
www.geostat.ge; www.matsne.gov.ge

XV. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-6 მუხლში მოცემული დებულებების განხორციელებას, რომელიც ეხება კონკრეტულ საქმიანობებზე გადაწყვეტილების მიღებაში საზოგადოების მონაწილეობას

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ კონკრეტულ საქმიანობათა შესახებ გადაწყვეტილების მიღებაში საზოგადოების მონაწილეობის შესახებ მე-6 მუხლის დებულებათა განხორციელებას.

განმარტეთ, თუ როგორ ხორციელდება მე-6 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

- (a) **1-ელ პუნქტთან** მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:
- (i) მე-6 მუხლის დებულებები გამოყენებულ იქნეს კონვენციის I დანართში ჩამოთვლილ საქმიანობებზე ნებართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას;
 - (ii) მე-6 მუხლის დებულებები გამოყენებულ იქნეს ისეთ საქმიანობებზე ნებართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას, რომლებიც კონვენციის I დანართში ჩამოთვლილი არ არის, მაგრამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი ზეგავლენა იქონიონ გარემოზე;
- (b) რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ დაინტერესებული საზოგადოება სათანადოდ, დროულად და ეფექტიანად იქნეს ინფორმირებული **მე-2 პუნქტში** ჩამოთვლილ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღების საწყის ეტაპზე;
- (c) რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურების ვადები პასუხობდეს **მე-3 პუნქტის** მოთხოვნებს;
- (d) **მე-4 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ საზოგადოების მონაწილეობა მოხდეს საკმარისად ადრეულ ეტაპზე;
- (e) **მე-5 პუნქტთან** მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული საქმიანობისათვის ნებართვაზე განაცხადის შემომტანის წასახალისებლად, რათა მან წინასწარ გამოავლინოს დაინტერესებული საზოგადოება, მიაწოდოს მას ინფორმაცია თავისი განაცხადის მიზნების შესახებ და დაიწყოს მასთან მსჯელობა;
- (f) **მე-6 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:
- (i) სათანადო ადმინისტრაციულმა ორგანომ მიაწოდოს დაინტერესებულ საზოგადოებას მე-6 პუნქტში მითითებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესთან დაკავშირებული ყველა ის ინფორმაცია, რომელიც საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურის დროს არსებობს;
 - (ii) კერძოდ, სათანადო ადმინისტრაციულმა ორგანომ საზოგადოებას მიაწოდოს აღნიშნულ პუნქტში მითითებული ინფორმაცია;
- (g) **მე-7 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურის განმავლობაში საზოგადოებას საშუალება ჰქონდეს წარადგინოს თავისი შენიშვნები, ინფორმაცია, ანალიზი თუ მოსაზრებები, რომელსაც იგი შემოთავაზებულ საქმიანობასთან დაკავშირებულად მიიჩნევს;
- (h) **მე-8 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ გადაწყვეტილების მიღებისას საზოგადოების მონაწილეობის შედეგებს სათანადო ყურადღება მიექცეს;

(i) მე-9 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ, სათანადო პროცედურის შესაბამისად, საზოგადოება სწრაფად იქნეს ინფორმირებული მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ;

(j) მე-10 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ როდესაც ადმინისტრაციული ორგანო განაახლებს ან ხელახლა განიხილავს ნებართვას პირველ პუნქტში მითითებულ საქმიანობებზე, იქ სადაც მიზანშეწინილია, გამოყენებული იქნეს მე-2 – მე-9 პუნქტების დებულებები შესაბამისი ცვლილებებით;

(k) მე-11 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ მე-6 მუხლის დებულებები გამოყენებულ იქნეს გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების გარემოში განზრახ ინტროდუქციის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას.

პასუხი:

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, კონკრეტულ საქმიანობაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის რეგულირება ვრცელდება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის (გზნ) გაცემის პროცედურაზე. პროცედურაში მონაწილეობის, აგრეთვე მისი პროცედურული ან არსობრივი კანონიერების გასაჩივრების უფლება აქვს არა მარტო არასამთავრობო ორგანიზაციებს, არამედ ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს. პროცედურის სავალდებულო შემადგენელი ნაწილებია: საჯარო განხილვისათვის დოკუმენტების წარდგენა და ამის შესახებ ცნობის გამოქვეყნება, კომენტარების მიღება, საჯარო განხილვის ჩატარება და გადაწყვეტილების გამოქვეყნება. პროცედურის დარღვევით მიღებული ადმინისტრაციული გადაწყვეტილება ბათილია. საზოგადოების ნებისმიერ წარმომადგენელს შეუძლია გაასაჩივროს ამგვარი გადაწყვეტილება და მიაღწიოს მის ანულირებას. გარემოსდაცვითი ნებართვის გაცემის დადგენილი პროცედურა აკმაყოფილებს კონვენციის მე-6 მუხლის თითქმის ყველა მოთხოვნას, კერძოდ:

(a) გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ საქართველოს კანონით (2007) განსაზღვრულია ეკოლოგიურ ექსპერტიზას დაქვემდებარებულ საქმიანობათა ჩამონათვალი. ყველა ამ საქმიანობათა განხორციელებას ესაჭიროება გზნ, რომელიც მოიცავს კონვენციის მე-6 მუხლში მითითებულ პროცედურებს.

(b) ზემოაღნიშნული კანონი უზრუნველყოფს საზოგადოების მონაწილეობის შესაძლებლობას საქმიანობაზე გზნ-ის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში (მუხლი 1, პუნქტი 2). ამავე კანონის თანახმად, ნებართვის მაძიებელი ვალდებულია მოაწიოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) საჯარო განხილვა მისი ნებართვის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოსათვის სანებართვოდ წარდგენამდე (მუხლი 6).

(c) ზემოაღნიშნული კანონი განსაზღვრავს საზოგადოებასთან კონსულტაციების საკითხებს, რომლის მიხედვით დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებიდან 45 დღის განმავლობაში ხდება საზოგადოების წარმომადგენლებისაგან წერილობითი სახით წარმოდგენილი შენიშვნებისა და მოსაზრებების მიღება (მუხლი 6, პუნქტი 4, ქვეპუნქტი „ბ“).

(d) ამავე კანონის თანახმად, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 50 და არა უგვიანეს 60 დღისა მოაწიოს გზშ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვა (მუხლი 6, პუნქტი 4, ქვეპუნქტი „გ“). ამის შემდეგ მიმართავს ადმინისტრაციულ ორგანოს საქმიანობის განსახორციელებლად საჭირო ნებართვის მისაღებად. დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია ქვეყნდება როგორც ცენტრალურ ბეჭვით ორგანოში, ისე იმ რაიონის

პერიოდულ ბეჭდვით ორგანოში, სადაც დაგეგმილია საქმიანობის განხორციელება, რომელსაც უზრუნველყოფს ნებართვის მაძიებელი. ინფორმაცია საქმიანობის შესახებ უნდა შეიცავდეს: დაგეგმილი საქმიანობის მიზნებს, დასახელებას, ადგილმდებარეობას, მისამართს, სადაც საზოგადოების წარმომადგენლებს საშუალება ექნებათ გაეცნონ საქმიანობასთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, საზოგადოების მხრიდან მოსაზრებების წარდგენის ვადას, საჯარო განხილვის მოწყობის დროს და ადგილს. გარდა ამისა, დაგეგმილი პროექტების საჯაროობის გაზრდისა და საზოგადოების ადრეულ ეტაპზე ინფორმირების მიზნით, სგბრდს-ს შესაბამისი უწყება ახდენს დაგეგმილ პროექტებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამოქვეყნებას და მათთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის განთავსებას სგბრდს-ს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე.

(ე) გზნ-ის მისაღებად ინფორმაციის გამოქვეყნებამდე და განაცხადის ადმინისტრაციულ ორგანოში შემოტანამდე საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა შეისწავლოს საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედება და მოამზადოს გზმ-ს ანგარიში. საქმიანობის განმახორციელებელს უფლება აქვს ამ ეტაპზე აწარმოოს კონსულტაციები საზოგადოებასთან. ამგვარი კონსულტაციების შედეგები ნებართვაზე განაცხადს თან უნდა დაერთოს.

(ფ) ზემოაღნიშნული კანონის თანახმად, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია საჯარო განხილვის დროს საზოგადოებას წარუდგინოს გზმ-ს ანგარიში და მასთან ერთად ყველა მნიშვნელოვანი დოკუმენტი; საჯარო განხილვამდე და უშუალოდ საჯარო განხილვის დროს მიიღოს საზოგადოების მიერ გამოთქმული ყველა შენიშვნა და წინადადება; უზრუნველყოს საჯარო განხილვის ოქმის მომზადება და ნებართვის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოსათვის წარდგენა. ეს ინფორმაცია ყველა დაინტერესებული პირისათვის ხელმისაწვდომია (მუხლები 6 და 7). იმ შემთხვევაში, თუ საქმიანობა შეიცავს კომერციულ ან სახელმწიფო საიდუმლოებას, საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა წარმოადგინოს განცხადება განაცხადის კონფიდენციალობის შესახებ (მუხლი 8, პუნქტი 2, ქვეპუნქტი „ე“). საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია, ნებართვის გამცემ ადმინისტრაციულ ორგანოს მიაწოდოს ტექნოლოგიური ციკლის სრული სქემა იმ შემთხვევაშიც კი, თუ საქმიანობა შეიცავს კომერციულ და/ან სახელმწიფო საიდუმლოებას (მუხლი 8, პუნქტი 3). განცხადების ეს ნაწილი საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა წარადგინოს ცალკე (მუხლი 8, პუნქტი 2, ქვეპუნქტი „ე“). აღნიშნული ფაქტი სგბრდს-ში გზნ-ის გაცემის დროს არ დაფიქსირებულია.

(გ) საზოგადოების ნებისმიერი წარმომადგენელი უფლებამოსილია საქმიანობის განხორციელების შესახებ ინფორმაციის (განცხადების) გამოქვეყნებიდან 45 დღის განმავლობაში წერილობით წარუდგინოს თავისი შენიშვნები და მოსაზრებები საქმიანობის განმახორციელებელს (მუხლი 6, პუნქტი 4, ქვეპუნქტი „ბ“). თავის მხრივ, ნებართვის მაძიებელი ვალდებულია გაეცნოს საზოგადოების წარმომადგენელთა შენიშვნებს და მოსაზრებებს და გაითვალისწინოს მათი არგუმენტები გზმ-ს ანგარიშის საბოლოო სახით ჩამოყალიბებისას.

(დ) აღნიშნული საკითხი რეგულირდება ზემოაღნიშნული კანონის მე-7 მუხლით, რომლის მიხედვითაც საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია გზმ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვიდან 5 დღის ვადაში უზრუნველყოს განხილვის შედეგების შესახებ ოქმის გაფორმება, რომელიც დეტალურად უნდა ასახავდეს საჯარო განხილვისას გამოთქმულ შენიშვნებსა და მოსაზრებებს. საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ საზოგადოების წარმომადგენელთა შენიშვნებისა და მოსაზრებების გაუთვალისწინებლობის შემთხვევაში, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია

უზრუნველყოს შენიშვნებისა და მოსაზრებების გაუთვალისწინებლობის წერილობითი დასაბუთება და ავტორებისთვის მათი გაგზავნა. აღნიშნული წერილობითი დასაბუთება (შესაბამის წერილობით შენიშვნებთან და მოსაზრებებთან ერთად) საქმიანობის განმახორციელებელმა, გზმ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვის შედეგების ამსახველ ოქმთან და გზმ-ს ანგარიშთან ერთად, უნდა წარადგინოს ნებართვის გამცემ ადმინისტრაციულ ორგანოში.

(i) საზოგადოების მხრიდან წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, სგბრდს გასცემს საკითხთან დაკავშირებულ საჯარო ინფორმაციას. ამავე კოდექსის თანახმად, „წერილობითი ფორმით გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი უნდა შეიცავდეს წერილობით დასაბუთებას“ (მუხლი 53). ხოლო ამავე მუხლის მე-5 ნაწილი კი განმარტავს, რომ „ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილი არ არის თავისი გადაწყვეტილება დააფუძნოს იმ გარემოებებზე, ფაქტებზე, მტკიცებულებებზე ან არგუმენტებზე, რომლებიც არ იქნა გამოკვლეული და შესწავლილი ადმინისტრაციული წარმოების დროს“. შესაბამისად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის დასაბუთება ეფუძნება პროფესიულ და სამართლებრივ დასკვნებს, თუ მათი არსებობა აუცილებელი იყო საქმისათვის მნიშვნელოვანი გარემოებების დასადგენად.

(j) რეგულარულად მიმდინარეობს სანებართვო რეესტრის განახლება. საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, არსებული საწარმოო ტექნოლოგიის შეცვლა განსხვავებული ტექნოლოგიით, რაც იწვევს ექსპლუატაციის პირობების შეცვლას, ასევე განიხილება, როგორც ეკოლოგიური ექსპერტიზისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობა და შესაბამისად საჭიროებს გზნ-ს, რომლის გაცემისას დაცული უნდა იქნეს ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი პირობა (გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ საქართველოს კანონი, მუხლი 4, პუნქტი 2).

(k) 2015 წლიდან ამოქმედდა საქართველოს კანონი ცოცხალი გენმოდირეცირებული ორგანიზმების შესახებ, რომელშიც გათვალისწინებულია ორჰუსის კონვენციის პრინციპები. აღნიშნული კანონის თანახმად, საქართველოს ტერიტორიაზე აკრძალულია ცოცხალი გენმოდირეცირებული ორგანიზმების გარემოში ინტროდუქცია და საბაზრო ქსელში განთავსება (კარი II, თავი II, მუხლი 7, პირველი პუნქტი).

XVI. მე-6 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-6 მუხლის დებულებების შესრულებას.

პასუხი:

საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სავალდებულო გზმ-ს ეკოლოგიურ ექსპერტიზას დაქვემდებარებული საქმიანობათა ჩამონათვალი უფრო ხისტი და ნაკლებად დეტალურია ვიდრე ორჰუსის კონვენციის I დანართში მოცემული ჩამონათვალი და არ მოიცავს საქმიანობათა მთელ რიგ სფეროებს, როგორცაა: სასარგებლო წიაღისეულის ღია კარიერული და მიწისქვეშა მოპოვება, ქალაქის წარმოება-გადამუშავება, ნაგებობები, რომლებიც ფრინველის ან ღორის ინტენსიური გამრავლებისთვის არის განკუთვნილი, კვების პროდუქტების წარმოებასთან დაკავშირებული საქმიანობები, მათ შორის რძის დამუშავება და სხვ.

გზმ-ს განხილვებში საზოგადოების მონაწილეობა არ არის მაღალი. საზოგადოების ინტერესი ძირითადად ეხება მსხვილ პროექტებს. საზოგადოების მონაწილეობის დაბალი ხარისხი შეიძლება აიხსნას იმ გარემოებით, რომ, რიგ შემთხვევებში, საქმიანობის გამახორციელებელი ვერ უზრუნველყოფს საზოგადოების სათანადოდ ინფორმირებას და მის ჩართვას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. პრაქტიკა აჩვენებს, რომ იმ

პროექტებში, სადაც სათანადოდ განხორციელდა ინფორმირების და მონაწილეობის პროცედურები და, ასევე, საზოგადოებისათვის აქტუალურ პროექტებში, საზოგადოების მონაწილეობის ხარისხი მაღალი იყო. გარდა ამისა, შეიძლება შემდეგი მიზეზების დასახელებაც: მაგალითად, არასამთავრობო ორგანიზაციების დაბალი ინტერესი. სასურველია, არასამთავრობო ორგანიზაციების მეტი დაინტერესება პროექტებში ჩართულობის თვალსაზრისით. ასევე, ადგილობრივ დონეზე საზოგადოების დაბალი ორგანიზებულობა, საზოგადოებრივი ინტერესების გამომხატველ ორგანიზაციათა სისუსტე თემების და მცირე დასახლებების მასშტაბით.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სგბრდს-ს მიერ შემუშავდა გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის პროექტი, რომლის შესაბამისად გაიზარდა გზმ-ს დაქვემდებარებული საქმიანობების ჩამონათვალი და შესაბამისობაში იქნა მოყვანილი ორჰუსისა და ესპოს კონვენციებით და ევროკავშირის გზმ-ს დირექტივის I და II დანართით გათვალისწინებული საქმიანობების ჩამონათვალთან. კოდექსის თანახმად, დაინერგება სკრინინგისა და სკოპინგის ეტაპები და უზრუნველყოფილი იქნება საზოგადოების მონაწილეობა საქმიანობის განხორციელების მაქსიმალურად ადრეულ ეტაპზე. ასევე, უზრუნველყოფილი იქნება გზმ-ს პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის მაღალი ხარისხი, საზოგადოების ინფორმირების და საჯარო განხილვის ჩატარების ვალდებულება საქმიანობის განმახორციელების ნაცვლად დაეკისრება სგბრდს-ს, ხოლო სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ნაწილში კი - დამგეგმავ სახელმწიფო ორგანოს.

XVII. დამატებითი ინფორმაცია მე-6 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია მე-6 მუხლის დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ., სტატისტიკური ან სხვა ინფორმაცია კონკრეტულ საქმიანობათა შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის ან იმ გადაწყვეტილებების თაობაზე, რომლებშიც, ეროვნული უსაფრთხოების მიზნების გათვალისწინებით, საზოგადოების მონაწილეობა არ მომხდარა.

პასუხი:

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს დაქვემდებარებაში არსებული სტრუქტურების მიერ განსახორციელებელ გზმ-ს დაქვემდებარებულ მიმდინარე პროექტებში (როგორცაა: მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გადამუშავება ან/და ნაგავსაყრელების მოწყობა; საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების და მათზე განთავსებული ხიდების, გზაგამტარი გვირაბების, აგრეთვე საავტომობილო გზის და მათი ტერიტორიების საინჟინრო დაცვის ნაგებობების აგება; მეტროპოლიტენის მშენებლობა; ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობების (დღე-ღამეში 1000 კუბ.მ-ისა და მეტი მოცულობის), მაგისტრალური საკანალიზაციო კოლექტორის განთავსება) საზოგადოების ჩართულობა და კანონმდებლობით გათვალისწინებული პროცედურები დაცულია.

საქართველოს კანონი გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ ადგენს საქმიანობის გზმ-სგან გათავისუფლების შემთხვევებს. კერძოდ, “საქმიანობა შეიძლება გათავისუფლდეს გზმ-სგან, თუ საერთო სახელმწიფოებრივი ინტერესები მოითხოვს საქმიანობის დაწყებას და ამის შესახებ გადაწყვეტილების დროულად მიღებას” (მუხლი 11).

სგბრდს-ში არსებობს გარემოზე ზემოქმედების სპეციალური საბჭო, რომელიც იხილავს საქმიანობების გზმ-სგან გათავისუფლების საკითხებს იმ შემთხვევაში თუ, საერთო-სახელმწიფოებრივი ინტერესები მოითხოვს საქმიანობის დაწყებას და ამის შესახებ გადაწყვეტილების დროულად მიღებას. ეს პროცედურა მოიცავს საქმიანობის გზმ-სგან გათავისუფლებას, რაც თავისთავად გულისხმობს მის გათავისუფლებას საჯარო განხილვისგან. სგბრდს-ში არსებობს გზმ-სგან გათავისუფლებული საქმიანობების მონაცემთა ბაზა. 2014 წლის იანვრიდან 2016 წლის ივნისამდე გზმ-სგან

გათავისუფლებულია 13 პროექტი. ამასთან, ყველა საწარმომ, რომლებზეც გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა და/ან გზნ, გაიარა საჯარო განხილვის პროცედურა, გარდა იმ საწარმოებისა, რომლებიც გათავისუფლდნენ გზშ-საგან.

საქმიანობაზე ნებართვის გასაცემად წინასწარი განხილვისათვის სგბრდს-ში შემოსული ყველა პროექტის განთავსება ხდება სგბრდს-ს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე მოსზრებებისა და შენიშვნების წარსადგენად. ხოლო დაინტერესებული ორგანიზაციის თუ კერძო პირის თხოვნის საფუძველზე, მის მიერ დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადრეულ ეტაპზე, თუნდაც დაგეგმვის პროცესში, ხდება შეხვედრა ნებართვის გამცემი დეპარტამენტის თანამშრომლებთან, დეპარტამენტის ხელმძღვანელთან და, საჭიროების შემთხვევაში, სგბრდს-ს ხელმძღვანელობასთან.

შემუშავებულია წყლის რესურსების მართვის შესახებ საქართველოს კანონის პროექტი, რომელიც დაფუძნებულია წყლის რესურსების სააუზო მართვის პრინციპებზე და რომლის თანახმადაც აუცილებელია მდინარის აუზის გეგმების შემუშავების, გადახედვისა და განახლებისას დაინტერესებული მხარეების და საზოგადოების ჩართულობა. კანონპროექტით აგრეთვე გათვალისწინებულია წყლის რესურსების სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნა.

XVIII. მე-6 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.mrdi.gov.ge

XIX. პრაქტიკული და/ან სხვა ზომები, რომლებიც, მე-7 მუხლის თანახმად, უზრუნველყოფენ გარემოსთან დაკავშირებული გეგმებისა და პროგრამების შემუშავების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობას

ჩამოთვალეთ საკანონდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარემოსთან დაკავშირებული გეგმებისა და პროგრამების მომზადებაში საზოგადოების მონაწილეობას. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება.

პასუხი:

საქართველოს არსებული კანონმდებლობის თანახმად, საზოგადოების მონაწილეობა გარემოსთან დაკავშირებული გეგმებისა და პროგრამების მომზადებაში გათვალისწინებული არ არის. თუმცა, როგორც ზევით იქნა აღნიშნული, უკვე შემუშავებულია გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის კანონპროექტი, რომელიც ითვალისწინებს სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების (სგშ) მექანიზმს. კანონპროექტის თანახმად, ნებისმიერი სტრატეგიული დოკუმენტი, იქნება ეს გეგმა, პროგრამა, სტრატეგია თუ პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტი, რომელიც მომზადებულია კანონპროექტით დადგენილი სხვადასხვა სექტორებისათვის, დაექვემდებარება სგშ-ს, სადაც საზოგადოების მონაწილეობა გათვალისწინებულია.

იმ შემთხვევაში, როდესაც საუბარია გზშ-ს ანგარიშზე თანდართული გეგმების განხილვაში საზოგადოების მონაწილეობაზე, აღვნიშნავთ, რომ ეს გეგმები (როგორცაა: გარემოზე მოსალოდნელი ზეგავლენის შერბილების ღონისძიებათა გეგმა, ავარიულ სიტუაციაზე რეაგირების გეგმა, ნარჩენების მართვის გეგმა, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა და სხვა) თან უნდა ერთვოდეს გზშ-ს ანგარიშს წინასწარი განხილვის ეტაპზე, როდესაც საზოგადოებას შეუძლია საჯარო განხილვის დროს დააფიქსიროს საკუთარი აზრი. იმ შემთხვევაში, თუ საჯარო განხილვის დროს საზოგადოების გარკვეულმა დაინტერესებულმა წრემ ვერ მოახერხა მისი გაცნობა, შესაძლებელია, საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნის საფუძველზე, სგბრდს-დან გამოთხოვილ იქნეს აღნიშნული გეგმები. ამ დროს მოქმედებს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი (მუხლები: 28, 37 და 40).

როგორც ზევით აღინიშნა, მიმდინარე საკანონმდებლო ცვლილებები, სხვა საკითხებთან ერთად, მოიცავს საზოგადოების ჩართულობის დონის გაზრდას, როგორც

წინასწარ განხილვის ეტაპზე, ასევე – გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. მაგალითად, წყლის რესურსების მართვის შესახებ საქართველოს კანონის პროექტით გათვალისწინებული საზოგადოების მონაწილეობა მდინარეთა სააუზო მართვის გეგმების შემუშავებაში. კერძოდ, კანონპროექტის მუხლი 30-ის თანახმად:

1. სგბრდს უზრუნველყოფს მდინარის აუზის/სააუზო უბანთან დაკავშირებით ამ პუნქტის „ა“ და „ბ“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრული შემდეგი ინფორმაციის გამოქვეყნებას და მოსაზრებების მიღების მიზნით მისი საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომობას:

ა) მდინარის აუზის/სააუზო უბნის მართვის გეგმის შექმნისთვის საჭირო განრიგი და სამუშაო პროგრამა, იმ საკითხების მითითებით, რომლებზეც გაიმართება საჯარო განხილვა;

ბ) მდინარის აუზის/სააუზო უბნის მართვის გეგმის პროექტის საჯარო განხილვის წესი და მდინარის აუზის/სააუზო უბნის მართვის გეგმის პროექტი.

2. სგბრდს უზრუნველყოფს:

ა) მოთხოვნის საფუძველზე, მდინარის აუზის/სააუზო უბნის მართვის გეგმის პროექტის ჩამოყალიბებისას გამოყენებული ძირითადი დოკუმენტების და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას;

ბ) წერილობითი ფორმით მოსაზრებების მიღებას და საჯარო განხილვის მოწყობას.

3. ინფორმაციის გამოქვეყნების, დოკუმენტებზე ხელმისაწვდომობისა და საჯარო განხილვების პროცესის უზრუნველყოფის მექანიზმს ადგენს საქართველოს მთავრობის დადგენილება „მდინარეთა აუზების/სააუზო უბნების მართვის გეგმების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების პროცედურის შესახებ“;

4. ზემოაღნიშნული მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების მოთხოვნები ასევე ვრცელდება მდინარის აუზის/სააუზო უბნის მართვის განახლებულ გეგმაზეც.

ამასთან, საანგარიშო პერიოდში საზოგადოებამ მიიღო მონაწილეობა შემუშავების პროცესში მყოფი მდინარე ჭოროხი-აჭარისწყალის სააუზო მართვის გეგმის პროექტისა და 2015 წელს დამტკიცებული საქართველოს გაუდაზნობასთან ბრძოლის მოქმედებათა მეორე ეროვნული პროგრამის (NAP) შემუშავებაში.

საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და ასოცირების დღის წესრიგის განხორციელების 2014 წლის ეროვნული სამოქმედო გეგმისა და ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) 2014-2017 წლების საქართველოს სამოქმედო გეგმის შესაბამისად, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) მხარდაჭერით საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრომ, ყველა დაინტერესებული მხარის ჩართულობით, 2016 წელს შეიმუშავა საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის ეროვნული სამოქმედო გეგმის (NEHAP-2) პირველი პროექტი. დასრულებული დოკუმენტი ხელმისაწვდომი იქნება საზოგადოებისათვის.

რაც შეეხება გარემოსთან დაკავშირებული სხვა სახის დოკუმენტების (მაგ., გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა, გარემოს მდგომარეობის ანგარიში) მომზადებაში საზოგადოების მონაწილეობას, ასევე ეწყობა საჯარო განხილვები და ხდება საზოგადოების მხრიდან წარმოდგენილი კომენტარების განხილვა/გათვალისწინება.

XX. საზოგადოების შესაძლებლობა, მე-7 მუხლის თანახმად, მონაწილეობა მიიღოს გარემოსთან დაკავშირებული პოლიტიკის შემუშავებაში

აღწერეთ, თუ რა შესაძლებლობები გააჩნია საზოგადოებას გარემოსთან დაკავშირებული პოლიტიკის (სტრატეგიის, კონცეფციის) შემუშავებაში მონაწილეობისათვის.

პასუხი:

საქართველოს არსებული კანონმდებლობის თანახმად, საზოგადოების მონაწილეობა გარემოსთან დაკავშირებული პოლიტიკის შემუშავების პროცესში გათვალისწინებული არ არის. თუმცა, როგორც ზევით იქნა აღნიშნული, გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის კანონპროექტი ითვისებისწინებს სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების (სგშ) მექანიზმს, რომლის თანახმადაც პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტი,

რომელიც მომზადებულია კანონპროექტით დადგენილი სხვადასხვა სექტორებისათვის, დაექვემდებარება სგშ-ს, სადაც საზოგადოების მონაწილეობა გათვალისწინებულია.

იმის მიუხედავად, რომ კანონმდებლობით არ არის განსაზღვრული საზოგადოების მონაწილეობა პოლიტიკის (სტრატეგია, კონცეფცია) შემუშავებაში, საანგარიშო პერიოდში საზოგადოებამ მიიღო მონაწილეობა გარემოსთან დაკავშირებული დამტკიცებული და მომზადების პროცესში მყოფი შემდეგი დოკუმენტების შემუშავებაში: ეროვნული სატყეო კონცეფცია³, 2013 წელს დაწყებული ეროვნული სატყეო პროგრამა (NFP), 2015 წელს დაწყებული სატყეო სექტორის რეფორმის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა (2016-2021), და 2014-2020 წლების ეროვნული ბიომრავალფეროვნების დაცვის სტრატეგია და მოქმედებათა გეგმა (NBSAP)⁴.

XXI. მე-7 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-7 მუხლის შესრულებას.

პასუხი:

დღევანდელი მდგომარეობით, საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, საზოგადოების მონაწილეობა გათვალისწინებულია მხოლოდ გზნ-ის კანონით, რომელიც არ მოიცავს პოლიტიკასა და სტრატეგიებს.

XXII. დამატებითი ინფორმაცია მე-7 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვანოდეთ მეტი ინფორმაცია მე-7 მუხლში მოცემული კონკრეტული ქმედებების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების თაობაზე.

პასუხი:

ეროვნული სატყეო პროგრამის (NFP) შემუშავების პროცესში მონაწილეობას იღებდნენ როგორც სგზრდს-ს სტრუქტურული ერთეულებისა და პარალელური სამინისტროების, ასევე, არასამთავრობო ორგანიზაციების, კერძო სექტორის, საგანმანათლებლო და პროფესიული დაწესებულებების, რეგიონების, საპატრიარქოს და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. აღნიშნულის ფარგლებში 2014-დან 2016 წლის მასამდე ჩატარდა 150-მდე სამუშაო შეხვედრა.

2015 წელს, საზოგადოების ჩართულობით დაიწყო სატყეო სექტორის რეფორმის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის (2016-2021) შემუშავება. ამჟამად მიმდინარეობს სტრატეგიის განხილვები.

2014-2020 წლების ეროვნული ბიომრავალფეროვნების დაცვის სტრატეგიისა და მოქმედებათა გეგმის (NBSAP) განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ეწყობოდა სპეციალურად შექმნილი განათლების ჯგუფის გაფართოებული სამუშაო შეხვედრები. სამუშაო ჯგუფში მონაწილეობდნენ სამთავრობო, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. დამატებით აღვნიშნავთ, რომ, ფართო საზოგადოების ეფექტიანად მონაწილეობისა და მათგან შენიშვნებისა და კომენტარების მიღების მიზნით, დამტკიცებამდე დოკუმენტი განთავსდა სგზრდს-ს ვებ-გვერდზე და გავრცელდა CENN-ის ქსელის მეშვეობით. გარდა ამისა, დოკუმენტის შემუშავების პროცესში მონაწილეობას იღებდნენ არასამთავრობო და სამეცნიერო ორგანიზაციათა წარმომადგენლები.

როგორც უკვე იქნა აღნიშნული, 2014-2015 წლებში ორგანიზებული იყო შემუშავების პროცესში მყოფი მდინარე ჭოროხი-აჭარისწყალის სააუზო მართვის გეგმის პროექტის რამდენიმე საჯარო განხილვა. პროექტი ასევე განთავსდა სგზრდს-ს ვებ-გვერდზე და ინტერესებული მხარეების მხრიდან კომენტარებისა და შენიშვნების მიღების მიზნით.

2014 წელს გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის ფინანსური მრავალპარტიულობით

³ საქართველოს პარლამენტის დადგენილება, 11 დეკემბერი 2013, N1742-III

⁴ მიღებულია 2014 წლის 8 მაისს

შემუშავდა და დამტკიცდა საქართველოს გაუდაზნობასთან ბრძოლის მოქმედებათა მეორე ეროვნული პროგრამა (NAP). შემუშავების დროს დოკუმენტის თემატურ მიმართულებებზე მომუშავე ექსპერტები სგბრდს-ს აქტიური ჩართულობით აწყობდნენ სამუშაო შეხვედრებს დაინტერესებულ მხარეებთან. 2014 წელს ჩატარდა 20-მდე სამუშაო შეხვედრა.

2016 წელს მიღებული ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიისა (2016-2030) და ეროვნული სამოქმედო გეგმის (2016-2020) შემუშავების პროცესში 2015 წლის ოქტომბერში ჩატარდა საჯარო განხილვები ყველა დაინტერესებულ მხარესთან ერთად, საერთაშორისო ორგანიზაციების და ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების და ექსპერტების ჩართულობით.

დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის უზრუნველსაყოფად, სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო CENN-ის საინფორმაციო სისტემის მეშვეობით ავრცელებს დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმების პროექტებს საზოგადოების განსახილველად. აღნიშნული გეგმების ოფიციალურად დამტკიცებამდე ხდება დაინტერესებულ მხარეთა მიერ წარმოდგენილი შენიშვნებისა და წინადადების განხილვა/გათვალისწინება.

საზოგადოების მონაწილეობა გათვალისწინებულია სამონადირეო და თევზმურნეობის მართვის გეგმების დამტკიცების პროცესში. მართვის გეგმების განთავსება ხდება სგბრდს-ს ვებ-გვერდზე და დაინტერესებული საზოგადოება უფლებამოსილია წარმოადგინოს შენიშვნები და წინადადებები 15 კალენდარული დღის ვადაში.

უნდა აღინიშნოს, რომ 2015 წელს გაიმართა კლიმატის ცვლილების კონვენციის ფარგლებში მომზადებული მნიშვნელოვანი დოკუმენტის - წინასწარ განსაზღვრული ეროვნული წვლილის - საჯარო განხილვა.

XXIII. მე-7 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.mof.ge; biomonitoring.moe.gov.ge; www.soegeorgia.blogspot.com;
<https://matsne.gov.ge>

XXIV. მე-8 მუხლის შესაბამისად, საზოგადოების მონაწილეობის ხელშესაწყობად გაწეული ძალისხმევა იმ ნორმატიული დოკუმენტების შემუშავებაში, რამაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიოს გარემოზე

აღწერეთ, თუ რა ძალისხმევა იქნა გაწეული საზოგადოების ეფექტური მონაწილეობის ხელშესაწყობად ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ ისეთი ნორმატიული დოკუმენტების შემუშავებაში, რომლებმაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიონ გარემოზე. რამდენადაც მიზანშეწონილია, აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება.

პასუხი:

საკანონმდებლო დონეზე კონვენციის მე-8 მუხლით გათვალისწინებული უფლებების განხორციელება უზრუნველყოფილია საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით, გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონითა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ საქართველოს კანონით. ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ინდივიდუალურ-ადმინისტრაციული სამართლებრივი აქტის გამოცემისათვის აგრეთვე გამოიყენება საჯარო ადმინისტრაციული წარმოება, იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული პირდაპირ არის გათვალისწინებული კანონით (საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, IX თავი). ამ პროცესში დაინტერესებული მხარის მონაწილეობა გარანტირებულია კანონით. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, ყველას აქვს უფლება, წარადგინოს თავისი წერილობითი მოსაზრება 20 დღის განმავლობაში (თავი IX). ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის შესახებ განცხადების ან ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის პროექტის

<p>საჯარო გაცნობისათვის წარდგენის დღიდან თითოეული ადმინისტრაციული ორგანო უზრუნველყოფს მის მიერ მომზადებული ნორმატიული აქტების პროექტების განთავსებას მის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე. ნორმატიული აქტის პროექტის შემუშავებისას საჯაროობის უზრუნველყოფას ახორციელებს აქტის გამომცემი ორგანო და, შესაბამისად, საზოგადოების მხრიდან გამოთქმული შენიშვნები და წინადადებები განსახილველად წარედგინება შესაბამისი ადმინისტრაციული აქტის გამომცემ ორგანოს.</p>
<p>XXV. მე-8 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები</p> <p>აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-8 მუხლის შესრულებას.</p> <p>პასუხი:</p> <p>კონკრეტული კანონპროექტების შემუშავებისას გვხვდება როგორც საზოგადოების ფართო მონაწილეობის, ისე სრული არაინფორმირებულობის შემთხვევებიც. საზოგადოების დაინტერესების შემთხვევაში მას ეძლევა შესაძლებლობა, მიიღოს მონაწილეობა კანონპროექტების შემუშავების პროცესში. ხშირ შემთხვევაში ეს ინიციატივა მომდინარეობს საზოგადოებიდან და არა სახელმწიფო უწყებებიდან.</p>
<p>XXVI. დამატებითი ინფორმაცია მე-8 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ</p> <p>მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია მე-8 მუხლში მოცემული საკითხებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის შესახებ დებულებების პრაქტიკული გამოყენების თაობაზე.</p> <p>პასუხი:</p> <p>ადმინისტრაციული ორგანო ხშირ შემთხვევაში აქვეყნებს ინფორმაციას მის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე. ასევე ადმინისტრაციული ორგანოები თანამშრომლობენ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, რომელთა მეშვეობითაც ხდება ინფორმაციის გავრცელება და კანონპროექტების გაცნობა ადგილობრივი მოსახლეობისათვის. აღვნიშნავთ, რომ სგბრდს-ში დანერგილი პრაქტიკის თანახმად, სგბრდს-ს ვებ-გვერდზე ხდება საკანონმდებლო პროექტების განთავსება და შესაბამისი საჯარო განხილვების მოწყობა. მაგალითად, 2015-2016 წლებში ტყის კოდექსის კანონპროექტის შემუშავების და განხილვის პროცესში აქტიურად იყო ჩართული ყველა დაინტერესებული მხარე.</p> <p>სგბრდს-მ ევროკავშირის ფინანსური დახმარებით განახორციელა ნარჩენების მართვის თვინინგის პროექტი, რომლის ფარგლებშიც 2014 წელს ჩატარდა ნარჩენების მართვის კანონპროექტის 6 საჯარო განხილვა. 2015-2016 წლებში საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცდა ნარჩენების მართვის კოდექსიდან გამომდინარე რიგი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები⁵, რომელთა შემუშავების პროცესში აქტიურად ჩატარდა საჯარო განხილვები.</p> <p>2016 წელს გაიმართა თევზჭერის მარეგულირებელ ნორმატიულ აქტებში</p>

⁵ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 11 აგვისტოს N422 დადგენილება “ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ”; საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილება “სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ”; საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 11 აგვისტოს N421 დადგენილება “ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ”; საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2015 წლის 4 აგვისტოს N421 ბრძანება “კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესის დამტკიცების შესახებ”; საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის N144 დადგენილება “ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების შესახებ”; საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის N145 დადგენილება “სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე”; საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 აპრილის N159 დადგენილება “მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის შესახებ”; საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის N143 დადგენილება „ტექნიკური რეგლამენტის – „ნარჩენების ტრანსპორტირების წესის“ დამტკიცების თაობაზე“.

მომზადებული ცვლილებების საჯარო განხილვა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს სხვადასხვა დაინტერესებულმა პირებმა, მათ შორის თევზჭერის ლიცენზიის მფლობელებმა და ფართო საზოგადოების წარმომადგენლებმა.

ზოგადად, 2014-2016 წლებში მოეწყო გზმ-ს ანგარიშების 185 საჯარო განხილვა:

2014 წ - 64;

2015 წ - 81;

2016 წ მაისის ჩათვლით - 40.

2014-2016 წლებში მოეწყო საკანონმდებლო აქტების 53 საჯარო განხილვა:

2014 წ - 14;

2015 წ -19;

2016 წ მაისის ჩათვლით -20.

2014-2016 წლებში სსიპ გიგც-ის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის უზრუნველყოფის მიზნით მოეწყო 20-ზე მეტი საჯარო განხილვა. სსიპ გიგც-ის კალენდარზე, რომელიც განთავსებულია ვებ-გვერდზე, სხვა სახის გარემოსდაცვით ღონისძიებებთან ერთად, აღნიშნულია დაგეგმილი საჯარო განხილვები.

XXVII. მუხლი 8-ის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.parliament.ge; www.moe.gov.ge; www.eiec.gov.ge

XXVIII. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-9 მუხლში მოცემული დებულებების განხორციელებას მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობის შესახებ

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-9 მუხლში მოცემული დებულებების განხორციელებას მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობის შესახებ.

განმარტეთ, თუ როგორ ხორციელდება მე-9 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

(a) 1-ელ პუნქტთან მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:

(i) ნებისმიერ პირს, რომელსაც მიაჩნია, რომ მის მიერ ინფორმაციის მოთხოვნაზე სათანადო რეაგირება არ მოხდა, ხელი მიუწვდებოდეს სასამართლოს ან სხვა, კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებული, დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს მიერ საკითხის გადასინჯვის პროცედურაზე;

(ii) თუ კანონმდებლობით დადგენილია ამგვარი გადასინჯვის პროცედურა სასამართლოს მიერ, ამ პირს ხელი მიუწვდებოდეს აგრეთვე სხვა, კანონმდებლობით დადგენილ ოპერატიულ უფასო ან იაფ პროცედურაზე საჯარო დაწესებულების მიერ საკითხის გადასინჯვის ან დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს მიერ საკითხის განსახილველად, რომელიც არ შედის სასამართლო სისტემაში;

(iii) აღნიშნული პუნქტის შესაბამისად მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილებები სავალდებულო იყოს შესასრულებლად საჯარო დაწესებულებისათვის; და რომ დასაბუთება ჩამოყალიბდეს წერილობით, იმ შემთხვევაში მაინც, როდესაც ინფორმაციის გაცემაზე ითქვა უარი.

(b) რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ეროვნული კანონმდებლობის ფარგლებში, დაინტერესებული საზოგადოების წევრებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ მე-2 პუნქტში ჩამოყალიბებულ მოთხოვნებს, ხელი მიუწვდებოდეთ სასამართლოს ან სხვა, კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებული დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს მიერ საკითხის გადასინჯვის პროცედურაზე, ნებისმიერი გადაწყვეტილების,

ქმედების ან უმოქმედობის პროცედურული თუ შინაარსობრივი კანონიერების გადასახედად, რომელიც მე-6 მუხლის დებულებებს ეწინააღმდეგება;

(c) **მე-3 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საზოგადოების წარმომადგენლებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, თუკი ასეთი არსებობს, ხელი მიუწვდებოდეთ ადმინისტრაციულ ან სასამართლო პროცედურაზე კერძო პირების ან საჯარო ორგანოების იმ ქმედებების თუ უმოქმედობის გასასაჩივრებლად, რომლებიც გარემოს დაცვის ეროვნული კანონმდებლობის დებულებებს ეწინააღმდეგება;

(d) **მე-4 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:

- (i) 1-ელ, მე-2 და მე-3 პუნქტებში მოცემული პროცედურები ეფექტიანი გამოსწორების ზომებს ითვალისწინებდნენ;
- (ii) აღნიშნული პროცედურები ამ პუნქტის დანარჩენ მოთხოვნებს აკმაყოფილებდნენ;

(e) **მე-5 პუნქტთან** მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საზოგადოებას მიეწოდებოდეს ინფორმაცია ადმინისტრაციული თუ სასამართლო პროცედურის ხელმისაწვდომობის შესახებ.

პასუხი:

(a) ნებისმიერ პირს შეუძლია საჯარო დაწესებულების მიერ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მისი უფლების დარღვევა გასასაჩივროს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში ან სასამართლოში. მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილება სავალდებულოა შესასრულებლად საჯარო დაწესებულებისათვის. ინფორმაციაზე უარის გაცემის შემთხვევაში, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გადაწყვეტილების მიღებიდან 3 დღის ვადაში პირს წერილობით განუმარტოს მისი უფლებები და გასაჩივრების წესი, ასევე მიუთითოს ის სტრუქტურული ქვედანაყოფი ან საჯარო დაწესებულება, რომელთანაც წარმოებდა კონსულტაცია ინფორმაციის გაცემაზე უარის თქმის გადაწყვეტილების მიღებისას.

(b) ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრება გათვალისწინებულია და რეგულირდება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის XIII თავით, რომლის შესაბამისადაც, ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილებასთან ან ქმედებასთან დაკავშირებით დაინტერესებულ მხარეს უფლება აქვს ადმინისტრაციული საჩივრით მიმართოს ადმინისტრაციულ ორგანოს. ადმინისტრაციულ საჩივარს განიხილავს და გადაწყვეტს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანო, თუ იქ არსებობს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამომცემი თანამდებობის პირის ან სტრუქტურული ქვედანაყოფის ზემდგომი თანამდებობის პირი. ხოლო ადმინისტრაციული ორგანოს ხელმძღვანელი თანამდებობის პირის მიერ გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის თაობაზე წარდგენილ საჩივარს განიხილავს და გადაწყვეტს ზემდგომი ადმინისტრაციული ორგანო. აღნიშნულ შემთხვევაში ამავე თავით დადგენილია ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვისა და ადმინისტრაციული წარმოების ჩატარების წესი. საჩივრის განხილვის პროცესში ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია მოიწვიოს დაინტერესებული მხარეები, სადაც დაინტერესებულ მხარეს აქვს უფლება მიიღოს მონაწილეობა, დაიცვას თავისი ინტერესები და ჩაატაროს ზეპირი მოსმენა. ზეპირი მოსმენა ტარდება ღიად.

(c) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი (1997) და საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

(2009) არეგულირებს კონვენციის მე-9 მუხლის მე-3 პუნქტის მოთხოვნებს. საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, ნებისმიერ პირს აქვს უფლება მიმართოს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოს ან სასამართლოს, თუ თვლის, რომ მისი უფლება იყო დარღვეული ან ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილებით ან ქმედებით მას მიაღდა გარკვეული ზიანი ან შეიზღუდა მისი უფლებები.

(d) კონვენციის მე-4 პუნქტთან დაკავშირებით მიღებული ზომები გულისხმობენ კანონმდებლობით განმტკიცებულ შესაძლებლობებს, რაც დადგენილია შემდეგით: 1999 წლის ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-31-ე მუხლებით (მათგან აღსანიშნავია 31-ე მუხლი, რომლის თანახმადაც, სასამართლოს შეუძლია სარჩელის აღძვრამდე მიიღოს დროებითი განჩინება, როცა არსებობს საფრთხე, რომ არსებული მდგომარეობის შეცვლით ხელი შეეშლება განმცხადებლის უფლების რეალიზაციას ან აღნიშნული მნიშვნელოვნად გართულდება) და, ასევე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის XXIII თავით „სარჩელის უზრუნველყოფა“.

(e) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის IX თავით დარეგულირებულია საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების საკითხები. კერძოდ, ინდივიდუალური ადმინისტრაციული სამართლებრივი აქტის გამოცემა საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების გამოყენებით, საჯარო გაცნობისათვის დოკუმენტების წარდგენის შესახებ ცნობის გამოქვეყნება, საჯარო გაცნობისათვის წარსადგენი დოკუმენტების ნუსხა, საკუთარი მოსაზრების წარდგენის წესი, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის პროექტის მომზადება და საჯარო გაცნობისათვის წარდგენა, და ა.შ. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი დეტალურად ასახავს: ადმინისტრაციული საჩივრის ადმინისტრაციულ ორგანოში წარდგენის, მისი განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურებს, ასევე ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ან გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მონაწილეობის კუთხით ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან მოქალაქის მიმართ უფლებათა დარღვევის შემთხვევებში მოქალაქის მიერ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის პროცედურებს (საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი).

როგორც სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანოები, ასევე რიგი არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციები აწარმოებენ კამპანიებს მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის საკითხებში მოქალაქეთა გაცნობიერებისათვის.

XXIX. მუხლი 9-ის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-9 მუხლის შესრულებას.

პასუხი:

დღევანდელი მდგომარეობით სასამართლოში გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის უფლების დარღვევასთან დაკავშირებით შეტანილი სარჩელების განხილვის ვადის დარღვევის შემთხვევები არ ფიქსირდება.

საერთო სასამართლოების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონის (2009) მე-7 მუხლის თანახმად, მოსამართლე თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია, იგი ფაქტობრივ გარემოებებს აფასებს და გადაწყვეტილებებს იღებს მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციის, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპებისა და ნორმების, სხვა კანონების შესაბამისად და თავისი შინაგანი რწმენის საფუძველზე. შესაბამისად, როგორც საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი, ასევე ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი განსაზღვრავს იმ პირთა წრეს, რომლებიც თავისუფლდებიან სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან, ასევე გათვალისწინებულია სასამართლო ხარჯების გადახდის გადავადება და მათი ოდენობის შემცირება. აქედან გამომდინარე, მოსამართლე სწორედ კონკრეტული საქმის განხილვისას

კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად განსაზღვრავს ბაჟის გადახდის საკითხს და ოდენობას.

XXX. დამატებითი ინფორმაცია მუხლი 9-ის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ დამატებითი ინფორმაცია მე-9 მუხლის დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ. წარმოებს თუ არა გარემოსდაცვითი მართლმსაჯულების სტატისტიკა და არსებობს თუ არა დახმარების მექანიზმები მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობისათვის ფინანსურ ან სხვა დაბრკოლებათა შესუსტების ან მოხსნისათვის?

პასუხი:

სგბრდს-ში წარმოებს გარემოსდაცვითი სამართლებრივი დავების აღრიცხვა, რაც ისახება შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულის ყოველწლიურ ანგარიშში. გარდა ამისა, სგბრდს-ს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი თავისი კომპეტენციის ფარგლებში აწარმოებს გამოვლენილი სამართალდარღვევების აღრიცხვას, სისტემატიზაციას და ანალიზს. 2014 წელს სახელმწიფო ტყის ფონდის მიწებზე ტყის კულტურების მოსპობისა და დაზიანებისთვის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა დაეკისრა:

2014 წელს 10 პირს, 2015 წელს 17 პირს და 2016 წლის იანვარი-ივნისის პერიოდში 3 პირს, რაც შესაბამისად შეადგენს სულ დაკისრებული პასუხისმგებლობის 0,04%-ს 2014 წლისთვის, 0,1%-ს 2015 წლისთვის და 0,03%-ს 2016 წლის მოცემული პერიოდისთვის. ტყისა და ტყის ფონდის მიწებით სარგებლობისათვის და დაცვის წესების დარღვევისათვის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა დაეკისრა: 2014 წელს 2002 პირს, 2015 წელს 1604 პირს და 2016 წლის იანვარი-ივნისის პერიოდში 695 პირს, რაც შესაბამისად შეადგენს 7,8%-ს, 6,7%-ს და 7,3%-ს.

გარემოს საკითხებთან დაკავშირებით 2015 წელს გადაწყვეტილების გამოტანით განხილულია 4 ადმინისტრაციული საქმე, რაც შეადგენს სულ გადაწყვეტილების გამოტანით განხილული ადმინისტრაციული საქმეების 0,03%-ს.

საანგარიშო პერიოდში მომზადდა და გავრცელდა საინფორმაციო ბუკლეტი „რა უნდა ვიცოდეთ გარემოსდაცვითი ინსპექტირების შესახებ, რომლის მიზანია, საზოგადოებამ, მათ შორის, მეწარმეებმა მიიღონ მეტი ინფორმაცია გარემოსდაცვითი სახელმწიფო კონტროლის შესახებ.

მოსამართლეების მიერ კონვენციის გამოყენების პრაქტიკა არსებობს. საერთო სასამართლოებში წარმოებს გარემოსდაცვით სამართალდარღვევების და გარემოს დაცვის საკითხებზე დავების თაობაზე სტატისტიკა.

XXXI. მე-9 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.coj.gov.ge; www.supremecourt.ge; www.court.gov.ge; www.gyla.ge; www.alpe.ge, www.article42.ge

XXXII. ზოგადი შენიშვნები კონვენციის მიზნებთან დაკავშირებით:

რამდენადაც ეს მიზანშეწონილია, აღწერეთ, თუ როგორ უწყობს ხელს კონვენციის განხორციელება დღევანდელი და მომავალი თაობების თითოეული პიროვნების უფლების დაცვას იცხოვროს სათანადო და მისი ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობისათვის შესაბამის გარემოში.

პასუხი:

კონვენციასთან საქართველოს მიერთებამ მნიშვნელოვნად გაზარდა მოქალაქეთა შესაძლებლობა, გააკონტროლონ, თუ როგორ იცავს სახელმწიფო გარემოს, და აგრეთვე, შეიტანონ წვლილი გარემოს დასაცავად. ზოგადი ტენდენცია მიუთითებს საზოგადოების აქტიურობის ზრდაზე, რაც შესაბამის გამოხმაურებას ჰპოვებს სამთავრობო უწყებების

მხრიდან. თუმცა, შესაძლებელია საზოგადოების აქტიურობის გაზრდა შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელების გზით. კონკრეტულ საქმეებში მონაწილეობა ასევე ზრდის იმ პირთა რაოდენობას და გამოცდილებას, რომლებსაც აქტიური პოზიცია უკავიათ საზოგადოების განვითარების საკითხში.

XXXIII. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები დანართი I (მეორე)-სა და მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების განსახორციელებლად, რომელიც ეხება გენეტიკურად მოდიფიცირებულ ორგანიზმებს

საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ და სხვა ზომებთან დაკავშირებით, რომლებიც ახორციელებენ მუხლი 6 (მეორე)-ში მოცემულ დებულებებს გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების გარემოში განზრახ ინტროდუქციისა და საბაზრო ქსელში მათი განთავსების შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებისას საზოგადოების მონაწილეობას, აღწერეთ:

(a) მუხლი 6 (მეორე)-ს 1-ელ პარაგრაფთან დაკავშირებით და:

- (i) დანართი I (მეორე)-ს 1-ელ პარაგრაფთან დაკავშირებით, რამდენად არის უზრუნველყოფილი ქვეყნის საკანონმდებლო მარეგულირებელ ჩარჩოში საზოგადოების ეფექტიანი ინფორმირებულობა და მისი მონაწილეობა იმ საკითხებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებების მიღებაში, რომლებიც მოცემულია მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებებში;
- (ii) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 2-თან დაკავშირებით, ქვეყნის საკანონმდებლო მარეგულირებელ ჩარჩოში არსებული ნებისმიერი სახის გამონაკლისი დანართი I (მეორე)-ში მოცემულ საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურასთან დაკავშირებით და კრიტერიუმები ნებისმიერი ასეთი გამონაკლისისათვის;
- (iii) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 3-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული, რომ საზოგადოებას ადექვატურად, დროულად და ეფექტიანად მიუწვდებოდეს ხელი გარემოში განზრახ ინტროდუქციისა და საბაზრო ქსელში განთავსებისათვის უფლებამოსილების მისაღებად წარდგენილი შეტყობინების შესახებ მოკლე ინფორმაციასა და ანგარიშზეც, იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი შეფასების ანგარიში არსებობს;
- (iv) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 4-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ამ პუნქტში მოცემული ინფორმაცია არავითარ შემთხვევაში არ იქნეს მიჩნეული კონფიდენციალურად;
- (v) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 5-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული გადაწყვეტილების მიღების პროცედურების გამჭვირვალობისა და შესაბამის პროცედურულ ინფორმაციაზე საზოგადოების ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად, რაც, მაგალითისათვის, მოიცავს შემდეგს:
 - a. შესაძლო გადაწყვეტილებების ხასიათს;
 - b. ინფორმაციას სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებზე, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან გადაწყვეტილების მიღებაზე;
 - c. საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფის მიზნით დანართი I (მეორე)-ს 1-ლი პარაგრაფის შესაბამისად შემუშავებულ ზომებს;
 - d. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მითითებას, რომლებსაც განაცხადით შესაძლოა შესაბამისი ინფორმაციის მიღება;

e. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მითითებას, სადაც შესაძლებელია კომენტარების წარდგენა; ასევე იმ ვადას, რომელიც საჭიროა კომენტარების წარდგენისათვის.

(vi) დანართი I (მეორე)-ს **პარაგრაფი 6-თან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ხორციელდებოდეს დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 1-ში განსაზღვრული დებულებები, რომლის თანახმადაც საზოგადოების წარმომადგენლებს ექნებათ შესაძლებლობა ნებისმიერი მისაღები წესით წარადგინონ რაიმე კომენტარი, ინფორმაცია, ანალიზი ან მოსაზრება, რომლებსაც ისინი მიიჩნევენ საჭიროდ შეთავაზებულ განზრახ ინტროდუქციასა თუ საბაზრო ქსელში განთავსებასთან დაკავშირებით;

(vii) დანართი I (მეორე)-ს **პარაგრაფი 7-თან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ჯეროვანი ყურადღება მიექცეს დანართი I (მეორე)-ს 1-ლი პარაგრაფის შესაბამისად ორგანიზებულ საზოგადოების მონაწილეობის შედეგებს.

პასუხი:

2014 წლიდან ამოქმედდა საქართველოს კანონი ცოცხალი გენმოდიფიცირებული ორგანიზმების (გმო) შესახებ, რომლის თანახმადაც საქართველოს ტერიტორიაზე აკრძალულია ცოცხალი გმო-ს გარემოში ინტროდუქცია (მუხლი 7, პუნქტი 1), საბაზრო ქსელში განთავსება (მუხლი 7, პუნქტი 2), იმპორტი და რეექსპორტი (მუხლი 1, პუნქტი 1, ქვეპუნქტი „გ¹“). კანონის ერთ-ერთ მიზანს წარმოადგენს ხელი შეუწყოს ცოცხალი გმო-ს გამოყენების სფეროში არსებული ინფორმაციის საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომობის და ამ სფეროში გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფას (თავი VII, მუხლი 26, პუნქტი 2).

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად სავალდებულოა ცოცხალი გმო-ს შესახებ ერთიანი რეესტრის შექმნა. ცოცხალი გმო-ს შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად, ერთიანი რეესტრი საჯარო დოკუმენტია. ნებისმიერ პირს აქვს უფლება, შეუფერხებლად გაეცნოს მას უმოკლეს ვადაში (მუხლი 27, პუნქტი 3). 2016 წლის 2 მარტს აღნიშნულ კანონში განხორციელებული ცვლილებების თანახმად, ნებადართული, ჩაკეტილ სისტემაში გამოყენებული ცოცხალი გმო-ს ერთიანი რეესტრის განთავსება უნდა მოხდეს სპეციალურ ინტერნეტგვერდზე.

ცოცხალი გმო-ს ერთიანი რეესტრის შესახებ დებულება (2014) განსაზღვრავს რეესტრში შესატანი სავალდებულო ინფორმაციის ნუსხას (მუხლი 2, პუნქტი 2). ცოცხალი გმო-ს შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად, ცოცხალი გმო-ს ერთიანი რეესტრში არ შეიტანება ის ინფორმაცია, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, კონფიდენციალურ ინფორმაციად არის მიჩნეული (მუხლი 27, პუნქტი 4).

გმო-სთან დაკავშირებით საქართველოში ასევე მოქმედებს კანონი სურსათად/ცხოველის საკვებად განკუთვნილი გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმებისა და მათგან წარმოებული გენმოდიფიცირებული პროდუქტის ეტიკეტირების შესახებ (2014), რომლის მიზნებია:

ა) მომხმარებელთა ინფორმირება სურსათად/ცხოველის საკვებად განკუთვნილი გმო-სა და მათგან წარმოებული გენმოდიფიცირებული პროდუქტის შესახებ;

ბ) მომხმარებელთა ინტერესების დაცვა, რათა მათ ჰქონდეთ თავისუფალი არჩევანის საშუალება;

გ) სურსათად/ცხოველის საკვებად განკუთვნილი გმო-სა და მათგან წარმოებული გენმოდიფიცირებული პროდუქტის ეტიკეტირების წესების დადგენა და მათ შესრულებაზე სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება;

დ) სურსათად/ცხოველის საკვებად განკუთვნილი გმო-სა და მათგან წარმოებული გენმოდიფიცირებული პროდუქტის ეტიკეტირების სფეროში ევროკავშირის კანონმდებლობითა და სხვა საერთაშორისო აქტებით დადგენილ სამართლებრივ ნორმებთან საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოებისა და ჰარმონიზაციის ხელშეწყობა.

საქართველოს მთავრობის 2015 წლის დადგენილება N320 სურსათად/ცხოველის საკვებად განკუთვნილი გენმოდიფიცირებული ორგანიზმებისა და მათგან წარმოებული გენმოდიფიცირებული პროდუქტის ეტიკეტირების წესის დამტკიცების შესახებ ადგენს მოთხოვნებს სურსათად/ცხოველის საკვებად განკუთვნილი გმო-სა და მათგან წარმოებული გენმოდიფიცირებული პროდუქტის ეტიკეტირების მიმართ და აწესრიგებს ურთიერთობებს ბიზნესოპერატორს, სახელმწიფო კონტროლის განმახორციელებელ ორგანოებსა და მომხმარებლებს შორის.

XXXIV. დანართი I (მეორე)-ს და მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ ნებისმიერი წინააღმდეგობა, რაც წარმოიქმნა დანართი I (მეორე)-ს და მუხლი 6 (მეორე)-ს განხორციელების დროს.

პასუხი:

შესაბამისი ტესტირების აკრედიტებული ლაბორატორიების და კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა; გმო-ს შემცველ პროდუქტებთან და სასურსათო ნედლეულთან დაკავშირებული რისკის შეფასების მეთოდოლოგიის შესახებ ნაკლები ინფორმირებულობა.

XXXV. დამატებითი ინფორმაცია დანართი I (მეორე)-ს და მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების პრაქტიკული გამოყენების თაობაზე

მოგვაწოდეთ დამატებითი ინფორმაცია მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების პრაქტიკული განხორციელების შესახებ, რომელიც ეხება გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების გარემოში განზრახ ინტროდუქციისა და საბაზრო ქსელში განთავსების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობას; მაგალითად, არის თუ არა ხელმისაწვდომი სტატისტიკური ან სხვა სახის ინფორმაცია ასეთ გადაწყვეტილებებში საზოგადოების მონაწილეობის შესახებ ან საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურებიდან გამონაკლისების დაშვების თაობაზე გადაწყვეტილებების მიღების შესახებ, რაც განსაზღვრულია დანართი I (მეორე)-ს მე-2 პარაგრაფის შესაბამისად?

პასუხი:

დღევანდელი მდგომარეობით, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2009 წლის N2-231 ბრძანებით სურსათის ეტიკეტირებისადმი დამატებითი მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ (მუხლი 9) გათვალისწინებულია საზოგადოების მხოლოდ ინფორმირება (გარკვეული წესების დაცვით ეტიკეტზე შესაბამისი ინფორმაციის განთავსება) სურსათში გმო კომპონენტების არსებობის შესახებ, რაც საშუალებას აძლევს მომხმარებელს გააკეთოს საკუთარი არჩევანი და მიიღოს გადაწყვეტილება სურსათის შერჩევა-შეძენისას.

მთავრობის 2013 წლის დადგენილებით მიღებულია ბიოწარმოების წესები. ამ დოკუმენტით განსაზღვრულია ბაზარზე გასატანი პროდუქციის ეტიკეტირება, როგორც „ბიო“, „ეკო“, „ორგანული“, „ეკოლოგიურად სუფთა“, რაც მომხმარებელს აწვდის ინფორმაციას ჯანსაღი პროდუქტის შესახებ.

ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) მე-4 თავის „სანიტარიული

და ფიტოსანიტარიული ზომების“ ფარგლებში აღებული ვალდებულებების თანახმად, 2018 წელს დაგეგმილია ევროკავშირის ქვემოთ ჩამოთვლილი რეგულაციების მოთხოვნათა გათვალისწინებით ეროვნული კანონმდებლობის შემუშავება:

ევროპის პარლამენტისა და საბჭოს 2003 წლის 22 სექტემბრის რეგულაცია (EC) N° 1830/2003 გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების მიკვლევადობისა და ეტიკეტირების და გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმებისაგან წარმოებული სურსათად/ცხოველის საკვებად განკუთვნილი პროდუქციის შესახებ, რომლითაც შესწორდა დირექტივა 2001/18/EC;

ევროკომისიის 2004 წლის 4 ოქტომბრის რეკომენდაცია 2004/787/EC, რომელიც ეხება ტექნიკურ სახელმძღვანელო პრინციპებს გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების (გმო) შერჩევითი კონტროლისა და მათი გამოვლენის, ასევე გმო-სგან წარმოებული მასალის ან რეგულაცია (EC) No 1830/2003-ის კონტექსტში მოცემული პროდუქტის შესახებ;

ევროპის პარლამენტის და საბჭოს 2003 წლის 22 სექტემბრის რეგულაცია (EC) N° 1829/2003 გენეტიკურად მოდიფიცირებული სურსათის/ცხოველის საკვების შესახებ.

2021 წელს კი დაგეგმილია ევროკომისიის 2010 წლის 13 ივლისის N° 2010/C 200/01 რეკომენდაციით გათვალისწინებული მოთხოვნების ეროვნულ კანონმდებლობაში ასახვა, რომელიც ეხება ტრადიციულ და ორგანულ მოსავალში გმო-ს არაგამიზნულად მოხვედრის თავიდან აცილების მიზნით ეროვნულ დონეზე გასატარებელი ღონისძიებების შესამუშავებლად საჭირო სახელმძღვანელო პრინციპებს.

ამასთან აღსანიშნავია, რომ მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელებისას საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მის ოფიციალურ ვებ-გვერდებზე განათავსებს პროექტებს კომენტარებისთვის. ასევე ატარებს საჯარო განხილვებს, რომელში მონაწილეობაც ღიაა ყველა დაინტერესებული მხარისათვის.

არასამთავრობო სექტორი ჩართულია საზოგადოების ინფორმირების პროცესში. შექმნილია გმო შემცველი პროდუქტების წარმოებაზე მონიტორინგისა და მეცნიერული კვლევის ეროვნული ცენტრი. არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლები მონაწილეობას იღებენ აღნიშნულ საკითხებზე გამართულ სამეცნიერო კონფერენციებსა და სამუშაო შეხვედრებში.

XXXVI. მუხლი 6 (მეორე)-ს განხორციელებასთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

მოგვაწოდეთ შესაბამისი ინტერნეტ-მისამართები სადაც, შესაძლებლობის შემთხვევაში, მითითებული იქნება გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების ინტროდუქციისა და მათ შესახებ მიღებული გადაწყვეტილებების რეესტრი:

პასუხი:

საინფორმაციო მასალა გმო-ს და გმო შემცველ პროდუქტებთან დაკავშირებით პერიოდულად იბეჭდება საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებ-გვერდსა (www.moa.gov.ge) და სურსათის ეროვნული სააგენტოს ვებ-გვერდზე (www.nfa.gov.ge).